

AARRE

*Yksinlaulut
Art Songs*

MERIKANTO

*Montonen
Mansikka
Rimkevitch
Tikkanen
Koekoek*

01	Miksi suree kummun kuusi? Eino Leino <i>What Is Troubling the Spruce on the Mound?</i> Op. 1, No. 1 Composed before 1912 Published mid-December 1912 Marianne Montonen, soprano	2:02
02	Kyttä Kössi Kaatra The Marksman Op. 1, No. 2 Composed before 1912 Aarne Mansikka, tenor	1:47
03	Lohduton Lauri Pohjanpää The Inconsolable Composed 27/1/1912 Marianne Montonen, soprano	3:11
UNFINISHED & LOST	Tuonen impien laulu Larin-Kyösti Song of the Underworld Maidens Composed in or before 11/1912	
LOST	Hiltun laulu Eero Eerola Hiltu's Song Composed 1912	
LOST	Ett lif Bertel Gripenberg A Life Composed 20/12/1912	
04	Stigman Bertel Gripenberg The Bandit Composed 1912 Elisaveta Rimkevitch, soprano	4:09

- 05** **Tretton år** Bertel Gripenberg 2:18
Thirteen Years
Op. 7, No. 1
Composed in Kantola 31/8/1914
Elisaveta Rimkevitch, soprano
- 06** **Röster i mörkret** Bertel Gripenberg 2:14
Voices in the Dark
Op. 7, No. 2
Composed 1914
Aarne Mansikka, tenor
- 07** **Den gamla bönen** Bertel Gripenberg 2:14
The Old Prayer
Both Op. 14, No. 1 and Två sånger, No. 2
Dedicated to mezzo-soprano Greta von Haartman
Composed in Järvenpää 24/11/1914
Elisaveta Rimkevitch, soprano
- 08** **Lit de parade** Bertel Gripenberg 2:46
Lying in State
Composed in Järvenpää 25/11/1914
Aarne Mansikka, tenor
- 09** **Savannah-la-Mar** Bertel Gripenberg 8:05
Savannah-la-Mar
Premiered 7/1/1915 by soprano Aino Ackté and
Helsinki Philharmonic, conducted by Georg Schnéevoigt
Arrangement by A. Merikanto, supplemented by J. Koekoek
Composed in Järvenpää 18/12/1914 or soon after
Elisaveta Rimkevitch, soprano

- 10 Salo kuutamolla** Waldemar Piha 2:27
Moonlit Forest
Composed in Vesala 1916
Aarne Mansikka, tenor
- 11 Kväll på stranden** Ernst V. Knape 2:16
Dusk on the Shore
Op. 14, No. 2.
Dedicated to soprano Maikki Järnefelt-Palmgren
Composed 1916*
Marianne Montonen, soprano
- 12 Pan** V. A. Koskenniemi 2:51
Pan
Composed in Vesala 1916
Henri Tikkanen, baritone
- 13 Finlands unga skyddsvakt** Tirza Bonsdorff 1:16
Finland's Young Patrol
In the top corners of the manuscript title page respectively "Okko" and
"muistoksi aseveljelle" (souvenir to a comrade-in-arms)
Composed in Suitia Manor at some point between 10/2 and 26/2/1918
Henri Tikkanen, baritone
- 14 Ystävälle** Arno Thuneberg 2:09
To My Friend
Op. 16, No. 5
Composed in Svenska reallyceum at some point between 24/3 and 31/3/1918
Marianne Montonen, soprano
- 15 Violoncell** Ernst Josephson 2:25
Cello
Dedicated to mezzo-soprano Greta von Haartman
Composed in Svenska reallyceum at some point between 28/2 and 13/4/1918
Elisaveta Rimkevitch, soprano
Helena Vuola, cello

16	Japansk akvarell Ernst Josephson Japanese Aquarelle Två sånger, No. 1 Dedicated to Greta von Haartman Composed in Svenska reallyceum 9/4/1918 Henri Tikkanen , baritone	2:11
17	Melodi Bo Bergman Melody Composed 1918 Henri Tikkanen , baritone	1:41
18	Tule yö! L. Onerva Come, Night! Op. 16, No. 1 Composed 1918* Marianne Montonen , soprano	4:14
19	Syyskeiju Larin-Kyösti Autumn Fairy Op. 16, No. 2 Composed 1918* Elisaveta Rimkevitch , soprano	2:21
20	Keinutan kaikua L. Onerva I'm Rocking an Echo Op. 16, No. 3 Composed 1918* Marianne Montonen , soprano	2:41
21	Kuutamolla V. A. Koskenniemi In the Moonlight Op. 16, No. 4 Dedicated to soprano Aino Ackté Composed 1918* Elisaveta Rimkevitch , soprano	2:23

- 22 Rannalta** V. A. Koskenniemi 2:06
 From the Shore
 Composed in Vesala 9/1918
Aarne Mansikka, tenor
- 23 Spleen** Paul Verlaine; Finnish adaptation V. A. Koskenniemi 2:34
 Spleen
 Composed 1918
Aarne Mansikka, tenor
- 24 Kevät-ilta** Arno Thuneberg 1:35
 Spring Evening
 Op. 22, No. 1
 Composed 1919*
Elisaveta Rimkevitch, soprano
Ida Tunkkari, violin
- 25 Sol** Ruth Hannula 1:37
 Sun
 Op. 22, No. 2
 Composed 1919*
Elisaveta Rimkevitch, soprano
Ida Tunkkari, violin
- 26 Ekho** V. A. Koskenniemi 8:14
 Echo
 Premiered 16/11/1922 by soprano Jennie Costiander and
 Helsinki Philharmonic, conducted by Toivo Haapanen.
 Arrangement presumably by A. Merikanto.
 Composed in Kaukoniemi 25/9/1922
Marianne Montonen, soprano

- 27 Syyssonetti** V. A. Koskenniemi 3:43
Autumn Sonnet
Premiered 16/11/1922 by soprano Jennie Costiander and
Helsinki Philharmonic, conducted by Toivo Haapanen
Arrangement by A. Merikanto, supplemented by J. Koekoek
Composed in Kaukoniemi 25/10/1922
Marianne Montonen, soprano
- 28 Vid solnedgång** Selma Kajanus 2:09
At Nightfall
Tavlor, No. 1
Composed 1924
Henri Tikkanen, baritone
- 29 Morgon** Selma Kajanus 1:04
Morning
Tavlor, No. 2
Composed 1924
Henri Tikkanen, baritone
- 30 Me laulamme** Paavo Cajander 1:42
We Sing
Composed 1936
Henri Tikkanen, baritone
- 31 Kaunein tie** Oke Peltonen 2:12
The Fairest Path
Composed 1942
Henri Tikkanen, baritone
- 32 Suomenmaa** Aleksis Kivi 2:04
Finnish Land
Composed 1943
Henri Tikkanen, baritone

- 33 Kuutamolla** V. A. Koskenniemi 2:14
In the Moonlight
Composed 1944
Marianne Montonen, soprano
- 34 Vanha kehtolaulu** V. A. Koskenniemi 2:39
Old Lullaby
Composed 23/6/1944
Elisaveta Rimkevitch, soprano
- 35 Flickan under nymånen** Bo Bergman 2:19
The Maid Under the New Moon
Composed 1944
Marianne Montonen, soprano
- 36 Joulun sanoma** Viljo Kanerva 2:55
The Christmas Message
Composed 1945*
Aarne Mansikka, tenor
- 37 Askeleita** Viljo Kajava 3:28
Steps
7 laulua pianon säestyksellä, No. 5. Dedicated to Elli [Ranta?]
Composed 9/1946
Marianne Montonen, soprano
- 38 Talviset tilhet** Toivo Lyy 1:12
Wintry Waxwings
7 laulua pianon säestyksellä, No. 2
Composed 1950
Elisaveta Rimkevitch, soprano

- 39 Kehtolaulu** L. Onerva 3:18
Lullaby
7 laulua pianon säestyksellä, No. 1
Composed 4/11/1950
Aarne Mansikka, tenor
- 40 Rautakellot** Jaakko Haavio 2:17
Iron Bells
Dedicated to painter Eero Nelimarkka
Composed 14/11/1950
Aarne Mansikka, tenor
- 41 Maisema** Kaarlo Sarkia 2:32
Landscape
7 laulua pianon säestyksellä, No. 3
Composed 27/11/1950
Aarne Mansikka, tenor
- 42 Valvotko kaukana siellä--?** Toivo Lyy 2:01
Are You Awake Yonder--?
7 laulua pianon säestyksellä, No. 7
Composed 6/6/1951
Henri Tikkanen, baritone
- 43 Veräjätapu** Einari Vuorela 1:57
The Farm Gate
7 laulua pianon säestyksellä, No. 4
Composed 1951
Henri Tikkanen, baritone

- 44 Kesäyö** Aaro Hellaakoski 3:09
Summer Night
7 laulua pianon säestyksellä, No. 6
Dedicated to painter Gösta Diehl
Composed at Lallukka 24/10/1952
Elisaveta Rimkevitch, soprano
- 45 Laulu** Aaro Hellaakoski 1:20
A Song
Dedicated to Sirkka Heiskanen, the family doctor
Composed at Lallukka 29/1/1953
Aarne Mansikka, tenor
- 46 Kaukainen sävel** Einari Vuorela 1:31
A Distant Melody
Kaksi laulua, No. 1
Composed 4/1/1954
Henri Tikkanen, baritone
- 47 Kesäyö** Katri Vala 2:18
Summer Night
Kaksi laulua, No. 2
Composed 17/4/1954
Henri Tikkanen, baritone
- 48 Suolla sataa** Einari Vuorela 2:01
Rain Over the Marsh
Commissioned by soprano Kyllikki Solanterä
Composed 24/10/1954
Marianne Montonen, soprano
- 49 Valkama vedenjakajalla** Toivo Lyy 3:35
The Harbour at the Watershed
Composed 1954*
Henri Tikkanen, baritone

LOST

Lahden laulu [Toivo Lyy?]
Song of Lahti
Composed 1955*

- 50** **Joulun kellot soivat** Hilja Haahti 1:59
Christmas Bells Are Ringing
Composed 11/3/1955
Aarne Mansikka, tenor

Asteriskilla (*) merkittyjen vuosilukujen kohdalla on päätelty todennäköisin sävellysvuosi sen tiedon perusteella, mikä oli saatavilla tämän julkaisun tuotantovaiheessa..

Any year number marked with an asterisk (*) indicates the most probable year of composition, derived from all the information that was available when this album was produced..

“Modernistit eivät lähtökohtaisesti etsi sellaista ilmaisua, joka puhuttelisi jokaista ihmistä, vaan modernismiin liittyy tietynlainen omapäisyys – sellainen, ettei hirveästi vilkuilla sivuille.”

–Lotta Wennäkoski

Verisen ensimmäisen maailmansodan myllerryksessä entistä useampi säveltaiteilija koki romantiikan pölyttyneeksi, aikansa eläneeksi ilmiöksi, joka ei enää kuvastanut sen ajan ajattelumaailmaa. Se, millaista postromanttisen musiikin tulisi olla, jakoi mielipiteitä. Suunnannäyttäjänä pidettiin hyvin monenlaisia säveltäjiä kuten Claude Debussytä, Igor Stravinskia, Arnold Schönbergiä, Paul Hindemithiä ja Aleksandr Skrjabinia.

Suomessa modernismin ensimmäinen aalto alkoi sisällissodan jälkimainingeissa ja kattoi koko 1920-luvun. Taiteiden historiassa on harvemmin mahdollista jaotella ilmiöitä tiettyihin vuosikymmeniin, mutta suomalaisen taidemusiikin historiakerronnassa vakiintuneen aseman saanut käsite *20-luvun modernismi* onnistuu kohtalaisen hyvin kuvastamaan tätä aaltoa.

20-luvun modernismi oli vastareaktio kansallisromantiikalle. Se tapahtui levottomana aikana, jona erilaisia vallankumouksia – poliittisia, kulttuurisia ja taiteellisia – syttyi Euroopassa vähän kaikkialla. Samalla kun monet säveltäjät yhä tavoittelivat jotakin “suomalaista” musiikillista ilmaisua, 20-luvun modernistit sen sijaan liittyivät osaksi laajempaa, eurooppalaista nykymusiikin kehitystä. Tulenkantajat-kirjailijaryhmittymällä oli samanlainen tavoite kirjallisuuden alalla.

Keskeisiä 20-luvun modernisteja olivat (vanhimmasta alkaen) Ernest Pingoud, Väinö Raitio, Aarre Merikanto ja Uno Klami. Kolme ensimmäistä olivat saaneet suurimmat vaikutteensa opintomatkoiltaan Venäjän metropoleihin, joissa moderni taide oli huomattavasti elinvoimaisemmassa asemassa kuin konservatiivisemmassa Helsingissä. Venäjällä modernistien tienraivaaja oli

Aleksandr Skrjabin, ja piirteitä hänen musiikistaan on kuultavissa paljon Merikannon Moskovon kauden jälkeisissä teoksissa. Erityinen suhde sointiväreihin on johdettavissa Nikolai Rimski-Korsakovin musiikkiin ja hänen akateemiseen jalanjälkeensä. 1920-luvun puolivälissä Pariisiin opintomatkan tehneet Raitio ja Klami ihainnoivat myös ranskalaista sointimaailmaa, ja suurimman vaikutuksen heihin teki Maurice Ravel.

Myös monet kansallisromanttisiksi mielletyt säveltäjät kuten Erkki Melartin, Selim Palmgren ja Jean Sibelius ottivat vaikutteita moderneista taidesuuntauksista, ja tämä alkoi jo ennen 1920-lukua. Sibelius aiheutti skandaalin neljännellä sinfoniallaan jo 1911. Sana ”modernismi” on kiusallisen geneerinen termi käytettäväksi 20-luvun modernistien yhteydessä, mutta koska heidän teoksiaan on vaikea saada luontevasti luokiteltua erilaisiin ismeihin sen tarkemmin, vaihtoehtoa ei oikeastaan ole.

Aarre Merikanto (1893–1958) kuuluu nykypäivänä tunnetuimpiin varhaisen 1900-luvun modernistisäveltäjiin Suomessa. Nuoruusvuosinaan hän kirjoitti kansallisromanttiseen tyyliin, mutta 23. ikävuoden tienoilla hän oli jo siirtynyt paljon edistyksellisempään tyyliin. 1920-luvulle tultaessa hän tuotti modernia, vapaatonaalista, erittäin sointivärikeskeistä musiikkia. Säveltäjä itse väitti ”radikaalin” tyylinsä olevan synnynnäistä, mutta tiedämme hänen inspiroituneen muun muassa Skrjabinista ja Debussystä sekä erityisesti Sibeliuksen neljännestä sinfoniasta. Kun Merikanto muutti maaseudulta takaisin Helsinkiin vuonna 1928, hän alkoi verkostoitumaan laajasti muiden suomalaissäveltäjien kanssa, mikä sekkin vaikutti hänen musiikkiinsa.

Merikanto kirjoitti kaikkia ajalleen ominaisia teostyyppejä: sinfoniaita, sävelrunoja, kaksi oopperaa, kuoroteoksia, kuoro-orkesteriteoksia, orkesterilauluja, konserttoja, kamarimusiikkia, teoksia soolosoittimille sekä yksinlauluja. Hän sävelsi puolet yksinlauluistaan ennen *Juha*-oopperaansa (1920–22). Sitten parin vuosikymmenen ajan uutta liedmusiikkia syntyi hädintä tuskin lainkaan, mutta 50. ikävuoden kohdalla jokin sai hänet taas palaamaan melko säännölliseen

laulumusiikin säveltämiseen.

Tähän asti Merikantoa käsittelevä musiikintutkimus on keskittynyt pääosin hänen orkesteriteoksiinsa, ja juuri niitä on myös levytetty kaikkein eniten hänen tuotannostaan. Monia yksinlauluja on levytetty, mutta tähän asti vain kourallinen niistä on ollut laajan yleisön ulottuvilla. Vaikka säveltäjän kuolemasta on jo yli 60 vuotta, lähes puolet hänen säveltämistään yksinlauluista julkaistaan nyt ensimmäistä kertaa äänitteenä.

VARHAISTUOTANTO

Oskar Merikannon lapsena laulumusiikin on täytynyt tulla Aarrelle tuuksi jo hyvin varhain – olihan isä ollut mukana perustamassa Kotimaista oopperaa, toiminut sen kapellimestarina, säveltänyt ensimmäisen suomenkielisen oopperan, ollut maailmankuulun sopraanon Aino Acktén konserttisäestäjä sekä tullut kansan rakastamaksi säveltäjäksi erityisesti yksinlaulujensa ansiosta. Poika peri isältään läheisen suhteen laulamalla välitettyyn runouteen. Aarren varhaisimmat säilyneet laulut, *Kaksi laulua pianon säestyksellä*, op. 1, johon kuuluvat **Miksi suree kummun kuusi?** (Eino Leino) sekä balladinomainen **Kyttä** (Kössi Kaatra), heijastavat vielä voimakkaasti isän sävellysten vaikutusta Aarreen, sekä musiikillisessa että runollisessa mielessä. Näiden laulujen sävellysajankohtien määrittäminen on ongelmallista, mutta tyylin ja teohistoriallisen kontekstin tarkastelun perusteella uskon, että laulut syntyivät joskus ennen vuotta 1912.

Helsingin musiikkielämä koki ison muutoksen syksyllä 1911, kun ryhmä musiikkivaikuttajia ja muusikoita, joukossaan Oskar Merikanto, perusti osuuskunnan nimeltä Kotimainen ooppera (nykyään Suomen kansallisooppera ja -baletti). Todennäköisesti paikalliset oopperahankkeet olivat jatkuvasti puheenaiheena Merikantojen perheessä, mikä innosti Aarren kokeilemaan oman

oopperan säveltämistä. Tuona syksynä hän ryhtyi kirjoittamaan yksinäytöksistä pianosäestyksellistä oopperaa Jalmari Finnen librettoon *Helena*. Ooppera valmistui todennäköisesti juuri ennen kuin hän sävelsi **Lohduttoman** (Lauri Pohjanpää). Laulun melodiat perustuvat vahvasti kokosävelasteikkoon ja harmoniat ylinouseviin sointuihin. Laulufraasit ovat tiiviitä ja pianon välisoitot suurieleisiä. Kirjeenvaihdon perusteella Merikanto oli näihin aikoihin erityisen kiinnostunut Puccinista ja Debussystä. *Helena* kantaesitettiin Savolaisen osakunnan arpa-jaisiltamassa 16. maaliskuuta 1912 nimekkäiden solistien laulamana ja Oskar Merikannon säestämänä. Oopperaa tähdittivät muun muassa Wainö Sola ja Eino Rautavaara.

Merikanto opiskeli sävellystä Erkki Melartinin oppilaana Helsingin musiikkiopistossa (nykyään Taideyliopiston Sibelius-Akatemia) kevätlukukauden 1912. Merikantojen perheessä oli jo pitkään ollut puhetta ulkomaan opinnoista, sillä säveltäjän ammattiin pyrkivällä ei tuolloin ollut oikein muuta vaihtoehtoa. Syyskuun puolivälin jälkeen 1912 Aarre aloitti opinnot maineikkaan Max Regerin johdolla Leipzigin konservatoriossa, isänsä vanhassa opinahjossa. Leipzigin Aarre oppi tärkeitä perustaitoja erityisesti kontrapunktista ja harmoniasta. Hänen opettajansa kritisoivat häntä usein liian tukkoisesta orkestraatiosta, mutta vähitellen hän oppi hillitsemään itseään. Luokkatovereihinsa nähden hän menestyi opinnoissaan ilmeisesti varsin hyvin ja pysyi opettajansa kanssa hyvissä väleissä.

Joulukuun puolessavälissä 1912 ilmestyivät Merikannon elämän ensimmäiset nuottijulkaisut, joista yksi oli edellä mainittu *Miksi suree kummun kuusi?* Hän oli kuitenkin ehtinyt kehittymään säveltäjänä jo niin hyvin että hieman katui laulun julkaisemista. Samoihin aikoihin Merikanto luki arvostelun runoilija Bertel Gripenbergin teoksista, minkä seurauksena hän kiintyi suuresti tämän runoihin, joilla oli taipumusta ottaa kantaa erilaisiin yhteiskunnallisiin epäkohtiin.

Merikannon opinnot Leipzigin päätyivät pääsiäiseen 1914, ja hän palasi kotimaahan. Gripenberg-innostuksen huippenuksena syntyi orkesterilau-

lu **Savannah-la-Mar**, jonka Aino Actté kantaesitti Helsingissä 7. tammikuuta 1915. Teos oli valmistunut aivan viime hetkellä, ja aikaa stemmojen kirjoittamiseen (käsin) ja musiikin harjoitteluun oli yhteensä korkeintaan 20 päivää (vielä vähemmän, jos huomioidaan joulu, uusivuosi ja loppiainen). *Savannah-la-Marrissa* tulee erittäin selväksi, että Merikanto oli omaksunut Regerin akateemisena perintönä estetiikan, jonka keskiössä olivat polyfonia ja kontrapunkti. Teoksesta ovat säilyneet säveltäjän tekemä laulu-pianoreduktio, joka jäi kiireen takia yksinkertaiseksi ja silottelemattomaksi ja josta puuttuu pitkä orkesterivälisoitto, sekä postuumi stemmojen pohjalta rekonstruoitu partituuri (1968), josta puuttuvat laulu- ja harppustemma. Tälle levyille tallennettu sovitus pohjautuu Merikannon reduktioon, mutta sitä on runsaasti täydennetty partituurin avulla. Säveltäjän perikunta on myöntänyt luvan täydennetyin reduktion julkaisemiseen äänitteenä.

Merikantojen perhe oli vuodesta 1902 lähtien viettänyt kesänsä Kantola-nimisessä huvilassa, jonka Oskar Merikanto oli rakennuttanut Vilppulaan Ahveslahden rannalle (nykyisten Mänttä-Vilppulan ja Ruoveden rajan tuntumassa). Nyt kun perheessä oli kaksi säveltäjää, Merikannot päättivät rakentaa Aarrelle oman kodin Kantolan tontille, jotta miehet saisivat säveltää omassa rauhassaan. Uusi talo nimettiin Vesalaksi ja otettiin käyttöön kesäkuun alussa 1915.

Pian Aarre lähti uudelleen ulkomaille opiskelemaan, tällä kertaa säveltäjä-kapellimestari Sergei Vasilenkon yksityisoppilaaksi Moskovaan. Opinnot kestivät lokakuun lopusta 1915 maaliskuun lopulle 1916. Leipzigissa Merikanto oli oppinut sävellykselliset perustaitonsa, mutta vasta Moskovassa hän oppi soitintamaan tavalla, joka toi hänet esille muiden suomalaissäveltäjien joukosta. Hän myös löysi sieltä vastakaikua modernistiselle taipumukselleen, sillä Venäjän metropoleissa modernilla musiikilla oli aivan erilainen asema kuin konservatiivisemmassa Helsingissä.

Tyylillinen murros Moskovan jälkeen on ilmeinen. Sointiväristä oli tullut keskeinen parametri. Moskovan jakson ja sisällissodan välissä syntyneet laulut

Salo kuutamolla (Waldemar Piha), **Kväll på stranden** (Ernst V. Knappe) ja **Pan** (V. A. Koskenniemi) impressionistisine ja ekspressionistisine piirteineen näyttävät suuntaa hänen 1920-luvun tyylilleen. Koskenniemen runo *Pan*, joka kertoo samannimisestä jumalhahmosta antiikin Kreikan mytologiassa, oli Merikannolle hyvin läheinen. Hän nimesi sen mukaan orkesteriteoksen (jonka hän sävelsi kolmesti), kaksi eri pianokappaletta (op. 20, nro 2 sekä *Panin hyppy*), itsensä (nimimerkki sävellyskilpailussa) sekä viimeisen lapsensa. On viitteitä siitä, että Merikantoa viehättivät enemmän Koskenniemen tekstit antiikin taruista kuin antiikin tarusto itsessään. Hän piti Koskenniemeä suuressa arvossa ja sävelsi enemmän lauluja hänen runoihinsa kuin kenenkään muun.

Sisällissodan puhjettua Merikanto taisteli suojeluskuntalaisten riveissä.

Finlands unga skyddsvakt (Tirza von Bonsdorff) on eräänlainen rintamalaulu, joka syntyi taistelujen välissä Suitian kartanossa Kirkkonummella. Alun perin punaisten hallussa ollut kartano oli raideyhteyksien vuoksi taktisesti tärkeässä asemassa. 10. helmikuuta 1918 alkanut verinen taistelu, jossa Merikanto oli mukana, johti kartanon valloitukseen. *Finlands unga skyddsvaktin* ensimmäinen versio oli soolopianolle (*Suomen nuori vartio*), ja sanat seipitettiin todennäköisesti paikan päällä. Myöhemmin Merikanto sovitti musiikin myös orkesterikappaleeksi. Pian valtauksen jälkeen punaisten joukot piirittivät kartanon ja valtasivat sen takaisin, ja suojeluskuntalaiset sotilaat joutuivat antautumaan 26. helmikuuta 1918. Heidät vietiin sotavangeiksi Helsingin ruotsalaiseen reaalilyseoon, jota punaiset käyttivät pidätyskeskuksena.

Merikanto oli onnekas, sillä hän oli sattunut ehkäpä koko sodan siedettävimpään sotavankilaitokseen. Häntä pidettiin siedettävissä olosuhteissa, ja kirjeenvaihdosta päätellen hänen riesanaan oli lähinnä pitkästyneisyys. Hän sai lähettää ja vastaanottaa postia ja lähetyksiä ja pystyi myös säveltämään. Laulut **Ystävälle** (Arno Thunberg/Tuurna), **Japansk akvarell** (Ernst Josephson) ja todennäköisesti myös **Violoncell** (Ernst Josephson) syntyivät vankeudessa. Merikanto rintamatovereineen vapautettiin sodan päättyessä valkoisten voittoon.

Vapauduttuaan hän kirjoitti yksinlauluja tiheään tahtiin. Laulujen pianotekstuurista oli tullut harkitumpaa ja väljempää. Vaikka Merikanto etääntyi yhä enemmän funktionaalisen harmoniakäsittelyn lainalaisuuksista, hän palasi runsaan vuoden ajaksi takaisin romanttisempaan ilmaisuun. Romanttinen traditio on läsnä lauluissa **Melodi** (Bo Bergman), **Syyskeiju** (Larin-Kyösti), **Keinutan kaikua** (L. Onerva), **Kevätilta** (Arno Thuneberg) ja **Sol** (Ruth Hannula), mutta runsaisiin lisäsäveliin perustuvat sointurakenteet tuovat niihin omaleimaisuutta. Laulussa **Tule yö!** (L. Onerva) alkaa taas olla modernistisempia piirteitä, **Kuutamolla** (varhaisempi sävellys, V. A. Koskenniemi) edustaa vahvasti impressionismia ja **Spleen** (Paul Verlaine, suomenkielinen mukaelma V. A. Koskenniemi) sisältää taas samankaltaisia ekspressionistisia aineksia kuin kaksi vuotta aiemmin valmistunut *Pan*. Vuosille 1918–1919 merkittyjen laulujen täsmällinen ajoittaminen ja järjestyksen määrittäminen on vaikeaa, sillä Merikanto ei näinä vuosina merkinnyt sävellysajankohtia käsikirjoituksiin. Sen vuoksi tällä levyllä haettu kronologinen järjestys on näiden vuosien osalta valitettavasti tuskin täydellisesti oikein.

1920-LUKU

1910-luvun lopussa Merikanto sävelsi yksinlauluja erityisen ahkerasti siksi, että ne auttoivat häntä valmistautumaan elämänsä laajimman vokaaliteoksen, *Juha*-oopperan säveltämiseen. Libreton Juhani Ahon samannimisestä romaanista oli tehnyt Aino Ackté. Ackté oli tarjonnut librettoa ensin Armas Järnefeltille, joka kieltäytyi, sitten Sibeliukselle, joka hänkin kieltäytyi, sitten Merikannolle, joka otti tehtävän vastaan. Merikanto aloitti säveltämään oopperan ensimmäistä versiota vuodenvaihteessa 1919–1920 ja sai teoksen valmiiksi 18. helmikuuta 1921. Tuon kevään aikana hän kuitenkin tajusi olevansa tyytymätön lopputulokseen ja päätti kirjoittaa oopperan uudelleen. Syksyllä Merikanto vuok-

rasi Ruovedeltä Kaukoniemi-nimisen huvilan, joka tarjosi ihanteelliset puitteet toisen version viimeistelyyn. Hän jatkoi Kaukoniemessä työskentelyä tämän jälkeenkin ja asui siellä lopulta lähes seitsemän vuoden ajan.

Oopperan sävellysprosessissa mukana oli myös säveltäjän ensimmäinen puoliso Meri Merikanto (o. s. Grönmark), jonka kanssa Aarre oli mennyt vihille juuri ennen kuin aloitti oopperan säveltämisen. Meri auttoi sävellystyössä monella tavalla: Hän kopioi stemmoja, piirsi valmiiksi nuottiavaimia ja tahtiviivoja, nitoi partituurisivuja yhteen ja auttoi tempomerkintöjen määrittämisessä. Oskar Merikanto puolestaan edisti oopperan valmistumista ottamalla harteilleen suuren osan sen sovittamisesta pianopartituuriiksi.

Oopperaa ei koskaan esitetty kokonaisuudessaan Aarre Merikannon elinaikana. Syynä pidetään erityisesti teoksen ajallisesti ja maantieteellisesti liian radikaalia tyyliä. Jälkeenpäin tarkasteltuna *Juhan* esittämättä jääminen ei ole mikään yllätys, sillä koko 1920-luvun aikana Helsingissä ei esitetty ainutakaan modernistista suomalaisen säveltämää oopperaa. Vuonna 1929 Ackté pyysi Merikannolta librettoa takaisin ja tarjosi sen Leevi Madetojalle. Madetojan sävellys sai kantaesityksensä 17. helmikuuta 1935.

Niin ikään vuonna 1935 Ackté julkaisi muistelmateoksensa *Taiteeni taipaleelta*. Siinä hän väitti kirjoittaneensa libretton kahdeksan vuotta myöhemmin kuin todellisuudessa, eikä hän maininnut Merikantoa *Juhan* yhteydessä lainkaan. Merikannon sävellys radioitiin kokonaisuudessaan postuumisti 3. joulukuuta 1958 ja esitettiin näyttämöllä vasta 28. lokakuuta 1963 Lahdessa. Nykyään teosta pidetään yhtenä suomalaisen oopperakirjallisuuden merkkiteoksista.

Syksyllä 1922 Merikanto sävelsi kaksi orkesterilaulua Koskenniemen teksteihin, **Ekhon** ja **Syyssonetin**. Säveltäjä mielsi laulut toistensa sisarteoksina, mutta niitä esitetään usein erikseen. Laulujen sävelkieli on huomattavan modernia aikakauteen ja paikkaan nähden. Huomio on vahvasti sointivärisissä. Tyyli perustuu paljolti oktatoniikkaan sekä peräkkäisiin dominanttiseptimi-, noon- ja tredesimisointuihin ja niistä johdettuihin sävelikköihin. Tässä kontekstissa “do-

minanttisuuden” teho eli tendenssi purkautumiselle häviää dominanttiseptimisoinnuista täysin. Yksinkertaisia kolmisointuja ei kuulla käytännössä lainkaan, ja tritonus tuntuu olevan erityisen tärkeä intervalli. Tällä levyllä *Ekhosta* esitetään tuntemattoman kopistin puhtaaksi kirjoittama laulu-pianoreduktio. *Syyssonetin* kohdalla käytimme pohjana säveltäjän omaa reduktiokäsikirjoitusta, mutta täydensin pianostemmaa partituurikäsikirjoituksen avulla, koska mielestäni reduktiossa on tehty pianistille varsin tarpeettomia helpotuksia, jotka eivät tee oikeutta orkesteriversiolle. Täydennykset on tehty teosten oikeudenomistajien luvalla.

Vuonna 1924 sävelletty musiikillinen diptykki *Tavlor* (Selma Kajanus), johon kuuluvat **Vid solnedgång** ja **Morgon**, jatkaa samassa tyyliässä kuin edellä mainitut orkesterilaulut. Ei ole välttämättä sattumaa, että Merikanto kirjoitti koko vuosikymmenen ainoan teoksen lauluäänelle ja pianolle samana vuonna kuin hänen 55-vuotias isänsä menehtyi. Oskar Merikanto oli ollut eräänlainen suomalaisten yksinlaulujen säveltäjien johtohahmo. Kajanus oli julkaissut *Tavlor*-runot runokokoelmassaan *Böljor* (1904). Toisessa ja viimeisessä runokokoelmassaan *Dikter* (1935) hän julkaisi runot uudelleen ja lisäsi kumpaankin runoon uuden säkeistön.

Kesällä 1928 Merikanto muutti Kaukoniemestä Helsingin Käpylään. Helsingissä hän pystyi verkostoitumaan säveltäjäkollegoiden kanssa, ja hän ystävystyi erityisesti Väinö Raition kanssa. Käpylässä Merikanto kirjoitti orkesteriteokset *Sinfoninen harjoitelma* (1928) ja *Notturmo* (1929), jotka ovat ehkäpä kaikkein ”radikaaleimmat” sävellykset hänen tuotannossaan. 1920-luvun kuluessa Merikannon oli yhä vaikeampi saada orkestereita esittämään hänen uusia tuotantoaan. Nuoruudenteokset kuten *Lemminkäinen* (1916) kelpasivat niille edelleen. 1930-luvulla Merikannon sävelkieli muuttui taas vähitellen diatonisemmaksi ja rytmisesti säännöllisemmäksi, mikä sai kapellimestarit suopeammiksi hänen uusia teoksiaan kohtaan.

Vuonna 1933 Merikanto perheineen pääsi muuttamaan ensimmäisten asukkaiden joukossa Töölössä sijaitsevaan Lallukan taiteilijakotiin. Hänen naa-

pureikseen tuli joukko aikansa nimekkäimpiä säveltaiteilijoita kuten Ilmari Hanrikainen, Armas Järnefelt, Heino Kaski, Uuno Klami, Alma Kuula, Selim Palmgren, Wäinö Sola ja Robert Kajanus. 1938 Lallukan viereen muuttanut ravintola *Elite* muodostui suosituksi taiteilijoiden kohtaamispaikaksi, ja Merikantokin kuului sen kanta-asiakkaisiin.

Vuosien 1924 ja 1943 välillä Merikanto kirjoitti vain kolme teosta laulälänelle ja pianolle: *Me laulamme*, *Kaunein tie* ja *Suomenmaa*. **Me laulamme** (Paavo Cajander), jota säveltäjä kutsui “yksiääniseksi joukkolauluksi pianon säestyksellä”, syntyi Lauri Parviaisen tilauksesta ja julkaistiin tämän toimittamassa *Koulun laulukirjassa* vuonna 1936. Laulukirjoilla oli tähän aikaan keskeinen rooli koulujen arvokasvatuksessa, ja niiden tematiikka perustui paljolti aihe maailmaan koti-uskonto-isänmaa. *Me laulamme* ei tee poikkeusta tästä linjasta.

Merikanto oli siirtynyt selkeämpään ja läpikuultavampaan sointimaailmaan 1930-luvun alussa, ja hän otti vaikutteita uusklassismista. Selkeimmin uusklassisiin teoksiin kuuluvat *Kyllikin ryöstö* (1935) orkesterille sekä *Partita* (1936) puupuhallinyhtyeelle ja harpulle. Vähitellen uusklassismi kuitenkin hiipui taustalle eikä ollut enää yhtä ilmeinen tyylipiirre hänen musiikissaan.

Syksyllä 1936 Merikanto aloitti työn musiikinteorian opettajana silloisessa Helsingin konservatoriossa. Talvi- ja jatkosotaa edeltäneinä vuosina ja sotien aikana monet säveltäjät ajautuivat kirjoittamaan kansallismielisiä lauluja, mahdollisesti osittain taloudellisista syistä. Säveltaidetta käytettiin kansan yhdistämiseksi vihollista vastaan ja sotaväen värväämiseksi. Merikannon “yksiääninen hymni pianon säestyksellä” nimeltä **Kaunein tie** (Oke Peltonen) syntyi keskellä jatkosotaa, ja se palkittiin *Propaganda-aseveljet*-järjestön “marssi- ja sotilaslaulukilpailussa”. Peltonen julkaisi runon huomattavasti muokattuna runokokoelmassaan kaksi vuotta myöhemmin.

MYÖHÄISTUOTANTO

Merikanto palasi säännöllisempään laulumusiikin säveltämiseen 1943. Sinä vuonna hän keskittyi erityisesti a cappella -kuorolauluihin. Hän voitti Aleksis Kivi -seuran järjestämässä kuorolaulukilpailussa sekä toisen että kolmannen palkinnon teoksilla *Sydämeni laulu ja Keinu*, ja hän sai Kivestä virikkeen myös yksinlaulun **Suomenmaa** säveltämiseen. *Suomenmaa*-runon, joka on Kiven mukaelma Johan Ludvig Runebergin runosta *Vårt land*, ovat sen ensijulkaisusta 1878 lähtien säveltäneet lukemattomat eri säveltäjät. Kiven *Suomenmaassa* ja Runebergin *Vårt landissa* on keskenään sama rytmi ja säkeistön pituus.

Vuonna 1944 Merikanto tarttui uudelleen V. A. Koskenniemen runoon **Kuutamolla**, jonka hän oli säveltänyt jo kertaalleen 26 vuotta aiemmin. Myöhäistuotannon lauluissa pianostemma perustuu usein erilaisiin ostinatokuvioihin, kuten juhannuksena 1944 valmistuneessa **Vanhassa kehtolaulussa** (V. A. Koskenniemi), jolla Merikanto voitti kolmannen palkinnon Fazer-yhtiön sävellyskilpailussa 1946. **Flickan under nymånen** (Bo Bergman) oli viimeinen Merikanton säveltämä ruotsinkielinen laulu, ja se kuuluu hänen suhteellisen harvoihin säkeistölauluihinsa. **Joulun sanoma** (Viljo Kanerva) julkaistiin Lauri Parviaisen toimittamassa koululaulukirjassa 1945. Tietoa laulun runoilijasta ei ole juurikaan saatavilla, mutta hänen nimensä esiintyy kaikenlaisten muidenkin hengellisten laulujen sanoittajana. Merikanto kirjoitti vuoden 1945 aikana myös uuden sävellyksen L. Onervan *Keinutan kaikua* -runoon, tällä kertaa mieskuorolle.

Merikanto ei tiettävästi pitänyt varsinaista päiväkirjaa, mutta ainakin 40-luvun lopulta lähtien hän piti yllä niin sanottua taskukalenteria, johon tuli aina lyhyitä merkintöjä päivittäisistä tapahtumista. Kirjeiden ohella taskukalenterit ovat tärkeä tietolähde säveltäjän viimeisiä vuosia tutkittaessa. 29. tammikuuta 1949 Merikanto vihittiin avioliittoon toisen vaimonsa Evin (o. s. Mähönen) kanssa. Merikanto ystävystyi uuden lankonsa, runoilija Toivo Lyyin (alunp. Mähönen) kanssa, jonka teksteihin hän sävelsi loppuvuosiinsa lukuisia teoksia – paitsi

yksinlauluja myös esimerkiksi kuoro-orkesteriteokset *Genesis* ja *Tuhma*, jotka toivat kaksoisvoiton sävellyskilpailussa 1956.

Westerlund-kustantamo julkaisi 1952 kokoelman Merikannon lauluja nimellä *7 laulua pianon säestyksellä*. Niistä tuli kohtalaisen suosittuja jo Merikannon elinaikana. Nimekkäät laulajat kuten Aulikki Rautawaara, Hilikka Aarnisalo, Maiju Kuusola ja Kyllikki Solanterä esittivät niitä konserteissaan ja radiossa. **Kehtolaulu** (L. Onerva) on paras esimerkki siitä, miten ostinatot toimivat kivijalkana Merikannon myöhäisissä pianostemmoissa. Ostinato pysyy lähes muuttumattomana kappaleen alusta loppuun, mikä luo seesteisen, pysähtyneen tunnelman. Voi olla, että runo vetosi Merikantoon siksi, että perheessä oli tuolloin seitsemän kuukautta vanha lapsi. Seppo Heikinheimo kirjoitti Aarre Merikanto -elämäkerrassaan, että näihin aikoihin säveltäjä keksi alkaa käymään vaihtokauppaa taiteilijoiden kanssa keräilläkseen aikansa uusinta taidetta kotinsa seinille. **Rautakellot** (Jaakko Haavio) oli Heikinheimon mukaan ensimmäinen laulu, jonka Merikanto luovutti ”kaikkine oikeuksineen” taiteilijalle maalausta vastaan. Samanlaiset kaupat hän solmi ilmeisesti myös **Kesäyöllä** (Aaro Heilaakoski).

Merikanto valittiin Sibelius-Akatemian sävellyksen professorin virkaan Selim Palmgrenin seuraajaksi ja aloitti uuden työnsä syyslukukauden 1951 alussa. Uusi virka merkitsi sekä huojennusta taloushaasteisiin että yhteiskunnallista arvostusta. Hänen oppilaitaan olivat vuosien varrella muun muassa Einojuhani Rautavaara, Aulis Sallinen, Usko Meriläinen ja Paavo Heininen. Merikanto kirjoitti edelleen uusia yksinlauluja satunnaisesti. 24. lokakuuta 1954 päivättyä laulua **Suolla sataa** (Einari Vuorela) hän kuvaili teosluettelossaan: ”Kyllikki Solanterä pyysi korkealla kulkevaa pianissimolaulua ja saikin sellaisen.” Merkintä on kiehtova paitsi siksi, että säveltäjä ei merkinnyt nuottiin yhtään dynamiikkoja, myös siksi, että alkuperäissävellajin laulustemma on niin korkea, että kuvauksen pianissimo-asia herättää epäilyksen sarkasmista.

Lahden kaupunki järjesti huhtikuun lopussa 1955 sävellyskilpailun osa-

na kaupungin 50. juhlavuoden tapahtumia. Merikanto osallistui kilpailuun sävellyksellä **Valkama vedenjakajalla** (Toivo Lyy). On mahdollista, että hän sävelsi toisenkin laulun, jonka hän lähetti tai aikoi lähettää samaan kilpailuun, nimeltään **Lahden laulu**. *Lahden laulun* olemassaolosta on maininta Seppo Heikinheimon Merikanto-elämäkerran sävellysluettelossa, ja Lahden kaupunginarkistosta löytyvässä kilpailun osallistujaluettelossa, jossa vain nimimerkit ja sävellysten nimet ovat esillä, on listattuna tusinoittain sen nimisiä sävellyksiä. *Valkama vedenjakajalla*, jonka nuottikäskirjoitus on säilynyt, kuuluu esteettisesti samaan ”käyttömusiikin” joukkoon kuin *Finlands unga skyddsvakt*, *Me laulamme* ja *Kaunein tie*. Myös **Joulun kellot soivat** (Hilja Haahti) sävellettiin pientä sävellyskilpailua varten: Uusi musiikkilehti julkaisi joulunumerossa 1954 Haahden runon ja pyysi lukijoitaan lähettämään toimitukseen sävellyksiä, joista yksi valittaisiin painettavaksi seuraavan vuoden joulunumeroon. Lehti valitsi Merikannon sävellyksen ja julkaisi sen.

Pitkään sikaria polttaneen säveltäjän terveys alkoi horjua 1950-luvun puolivälissä. 26. kesäkuuta 1957 hänellä todettiin keuhkosityöpä, minkä seurauksena hän joutui sädehoitoon, joka aiheutti paljon fyysistä rasitusta. 4. joulukuuta 1957 radiossa kantaesitettiin Merikannon *Juhan* kolmas näytös, ja näin hän sai lopultakin kuulla pätkän neljännesvuosisadan vanhasta oopperastaan. Merikanto jaksoi kirjoittaa taskukalenteriinsa vielä 25. toukokuuta 1958 asti, minkä jälkeen hänen vaimonsa Evi teki merkinnät hänen puolestaan. 22. elokuuta he kuuntelivat yhdessä radiokonserttia, jossa laulettiin useita Aarren säveltämiä yksinlauluja. “*Kuutamolla* [1944] oli viimeinen, jonka kuulimme yhdessä Aarteen kanssa. Se oli myös ensimmäinen, minkä Aarre oli minulle soittanut”, Evi merkitsi taskukalenteriin tuona iltana. Reilu kuukausi myöhemmin, 28. syyskuuta 1958, hän kirjoitti: “Vaikein yö. Taivaalla tähti valvoi kanssamme. Jumalan kiitos. Ei kamppailua.”

Jasper Koekoek

Henri
Tikkanen
baritone

Aarne
Mansikka
tenor

Jasper
Koekoek
piano

Elisaveta
Rimkevitch
soprano

Marianne
Montonen
soprano

“Modernists are not primarily looking for an expression that would appeal to every individual, instead modernism is connected to a certain kind of obstinacy – a kind of indifference towards the community’s opinion.”

–Lotta Wennäkoski (translated)

In the turmoil of the violent World War I, an increasing number of musicians experienced Romanticism as an antiquated, worn-out phenomenon that failed to relate to the contemporary mindset. Perspectives on what post-Romantic music should be like, were manifold. The frontline of early modernistic art consisted of widely divergent composers such as Claude Debussy, Igor Stravinsky, Arnold Schönberg, Paul Hindemith and Alexander Scriabin.

The first wave of modernism in Finnish classical music started in the aftermath of the 1918 Civil War, and covered the entire 1920s. In the field of history of the arts, it generally makes no sense to divide phenomena by decades, however *20s Modernism*, the established term used in the study of the history of Finnish classical music, defines this wave with reasonable accuracy.

20s Modernism acted as a protest against the National Romantic style. It took place at an internationally restless time when many kinds of revolutions – political, cultural and artistic ones – took place all over Europe. While some composers were still pursuing a distinctly “Finnish” musical expression, the 20s Modernists set out to join the European modernistic development instead. Meanwhile, the *Tulenkantajat* collective set out to do the same in the field of literature.

Central figures of 20s Modernism were the composers (starting from the eldest) Ernest Pingoud, Väinö Raitio, Aarre Merikanto and Uno Klami. The first three had gotten their strongest musical influences from their studies in Russian metropolises, where modern art had a much more energetic status than in

the rather conservative Helsinki. In Russia, the pioneer of modern music was Alexander Scriabin, and features from his music are heard a lot in Merikanto's works following his Moscow period. The special approach on timbral colour can be traced back to Nikolai Rimsky-Korsakov's music and his academic heritage. Raitio and Klami, who had both studied in Paris for a year during the mid-1920s, also admired the French musical sound, and they were dearly inspired by Maurice Ravel.

Many Finnish composers who are regarded chiefly as National Romantic composers, such as Erkki Melartin, Selim Palmgren and Jean Sibelius, took inspiration from modernistic trends as well, and this occurred already before the 1920s. Sibelius had set off a scandal with the premiere of his 4th Symphony already in 1911. The word "modernism" is an awkwardly generic label to be used in connection with 20s Modernists, but since it is rather difficult to classify their works strictly into any of the more elaborate *isms*, options are few.

These days, Aarre Merikanto (1893–1958) is one of the best-known early 20th century modernists in Finnish classical music. In his early years, he composed in the National Romantic style, but by the time he was 23, he had developed a much more progressive style. By the beginning of the 1920s, he was writing in a modern, free-tonal musical language with a strong focus on timbral colour. Merikanto himself considered his "radical" style to be innate, but we know he was in fact inspired by Debussy and Scriabin, and especially Sibelius' Fourth Symphony. After moving from the countryside back to Helsinki in 1928, Merikanto started actively networking with other Finnish composers, which also had an effect on his music.

Merikanto wrote just about every kind of work typical for his time: symphonies, tone poems, two operas, choral works, choral works with orchestra, orchestral songs, concertos, chamber music, works for solo instruments, and art songs. He composed half his song oeuvre prior to his opera *Juha* (1920–22). For a couple of decades, he wrote hardly any, but after he turned 50, something

changed, and he started writing new art songs somewhat regularly again.

So far, research on Merikanto's music has had a strong focus on his orchestral works, and it is this part of his oeuvre that has also been recorded the most. Many of his art songs have been recorded but until now, but only a handful of them have been readily available for the general public. Despite Merikanto having deceased more than 60 years ago, almost half of his songs will now be published as a recording for the first time.

EARLY OEUVRE

As Oskar Merikanto's only child, Aarre must have gotten well acquainted with vocal music at an early age – after all, Oskar was one of the co-founders of the Domestic Opera, its chief conductor, composer of the first opera in Finnish, accompanist to the world-famous soprano Aino Ackté, and an immensely popular composer of art songs. He handed down to his son his love for expressing poetry through singing. Aarre's earliest surviving songs, *Kaksi laulua pianon säestyksellä* (Two songs with piano accompaniment), Op. 1, include **Miksi su-ree kummun kuusi?** (Eino Leino) and the ballad **Kyttä** (Kössi Kaatra), which still demonstrate his father's strong influence on him, in terms of both music and poetry. It is hard to determine exactly when they were composed, but having examined both style and historical context, I believe they were initially written down before 1912.

The music scene in Helsinki went through a big change in the autumn of 1911, as a group of musicians – with Oskar Merikanto among them – and other musical authorities founded a co-operative called The Domestic Opera (nowadays: Finnish National Opera and Ballet). Local opera projects were most likely a frequent conversation topic in the Merikanto family, which is what inspired Aarre to try composing his own. That autumn, he started to write an opera

in one act with piano accompaniment, to the libretto *Helena* by Jalmari Finne. The opera was probably finished just before he wrote **Lohduton** (Lauri Pohjanpää). In this song, melodies are strongly characterized by whole-tone scales, and the harmonic texture by augmented chords. Phrases in the voice part are rather brief and detached, and the piano part has many solistic interludes. Judging by his correspondence, Merikanto was now particularly interested in Puccini and Debussy. *Helena* was premiered at a raffle event organized by *Savolainen osakunta* (Savonian Students' Association) on 16 March 1912, with a cast featuring many renowned soloists such as Wäinö Sola and Eino Rautavaara, and with Oskar Merikanto at the piano.

Merikanto studied composition with Erkki Melartin at the Helsinki Music Institute (nowadays: Uniarts Sibelius Academy) during the spring semester 1912. International studies had been a conversation topic for quite some time in the Merikanto family. If one aspired to be a competent professional composer back then, studying abroad went without saying. In late September 1912, Merikanto began his studies under the renowned Max Reger at the Leipzig Conservatory, his father's alma mater. There he picked up a lot of essential composition skills, especially regarding counterpoint and harmony. He was often criticized for his excessively dense orchestrations, but gradually he learned to restrain himself from that. Relative to his classmates, he was quite successful in his studies and got along well with his teacher.

Mid-December 1912 was the first time Merikanto's music appeared in print, including his *Miksi suree kummun kuusi?*. He had developed as a composer a lot since the time he wrote it, so now he felt some regret publishing the song. Around the same time, Merikanto read a review of Bertel Gripenberg's works and was consequently captivated by his poems, many of which took a stand on societal problems.

Merikanto's studies in Leipzig ended at Easter 1914, and so he returned to Finland. His enthusiasm for Gripenberg's poetry culminated in **Sa-**

vannah-la-Mar, a song for soprano and orchestra, premiered in Helsinki on 7 January 1915 with Aino Ackté as soloist. He had finished the work at the last minute; no more than 20 days were left for copying parts (by hand), practice, and rehearsals (even less if Christmas, New Year's and Epiphany are taken into account). In *Savannah-la-Mar*, it becomes very clear that Merikanto had adopted, as Reger's academic heritage, an aesthetic in which skillful polyphony and counterpoint were seen as a virtue. The material that has survived of this work are an autographic reduction for voice and piano – simple and unpolished due to the tight schedule, and missing a long orchestral interlude –, and an orchestral score missing harp and voice, which was posthumously (1968) reconstructed on the basis of surviving parts. The arrangement featured on this album is based on Merikanto's reduction but substantially supplemented by using the orchestral score. The composer's estate have granted their permission to publish the recording of the supplemented reduction.

Since 1902, the Merikanto family had spent their summers in a villa called Kantola which was built on the banks of the Ahveslahti bay in Vilppula (situated at the present-day border between the municipalities Mänttä-Vilppula and Ruovesi). Now that there were two composers in the family, the Merikantos decided to build Aarre a home of his own on the family-owned land around Kantola, so that the composers could work without disturbing one another. The new home was given the name Vesala, and Aarre moved in in early June 1915.

Not long after, Aarre continued his international studies, now as a private student to Sergey Vasilenko in Moscow. He studied with him from the end of October 1915 until the end of March 1916. In Leipzig, Merikanto had acquired his fundamental compositional skills, but it was in Moscow that he learned a style of instrumentation that clearly set him apart from other Finnish composers. He also found support for his inclination towards modernism, because the Russian metropolises at the time had a much more favourable attitude towards contemporary music than the relatively conservative Helsinki.

Merikanto's stylistic transformation after Moscow is conspicuous. Timbre had become a key parameter in his music. Songs written between the Moscow period and the outbreak of the Civil War, namely **Salo kuutamolla** (Waldemar Piha), **Kväll på stranden** (Ernst V. Knape) and **Pan** (V. A. Koskenniemi), with their impressionistic and expressionistic features, already show development towards his 1920s style. Koskenniemi's poem *Pan*, about the ancient Greek mythological deity with that name, was dear to Merikanto. Things he named after *Pan* include an orchestral work (which he composed three times), two piano pieces (Op. 20 No. 2 and *Panin hyppy*), himself (his pseudonym for a composition competition) as well as his last child. There are indications that Merikanto was more attracted to Koskenniemi's texts about ancient mythology than to ancient mythology itself. He held Koskenniemi in high regard and composed more songs to his texts than any other's.

As the Civil War (27/1/1918–15/5/1918) broke out, Merikanto fought among the ranks of the paramilitary White Guards. The war song **Finlands unga skyddsvakt** (Tirza von Bonsdorff) was written between battles at the Suitia Manor in Kirkkonummi. The manor, initially occupied by the Reds, was of tactical importance in the war because of railway connections. On 10 February 1918, the Whites, with Merikanto among them, started a battle to occupy the manor, in which they succeeded. Merikanto wrote the first version of *Finlands unga skyddsvakt* for solo piano (*Suomen nuori vartio*), its lyrics were presumably written on site, and later on Merikanto also arranged the piece for orchestra. Not long after, the manor was conquered back by the Reds, and White soldiers were forced to surrender on 26 February 1918. Taken into captivity, they were transported to the Swedish-language boyschool *Svenska reallyceum* in Helsinki, which the Reds had turned into a detention centre for war prisoners.

Merikanto was in luck: He found himself in perhaps the most tolerable prison there was at the time. He was kept in relatively good conditions, and judging by his correspondence, and his primary nuisance was boredom.

He was allowed to send and receive letters and parcels, and was even able to compose. The songs **Ystäväille** (Arno Thunberg/Tuurna), **Japansk akvarell** (Ernst Josephson) and probably also **Violoncell** (Ernst Josephson) were written in captivity. When the war ended in the Whites' victory, Merikanto and his comrades were set free.

After his release, Merikanto wrote new art songs at a fast pace. His piano texture had become more elaborate and sparse. Although Merikanto moved further and further away from the laws of functional harmony progression, he returned to a more romantic expression for a little more than a year. Romantic tradition is present in **Melodi** (Bo Bergman), **Syyskeiju** (Larin-Kyösti), **Keinutan kaikua** (L. Onerva), **Kevätilta** (Arno Thuneberg) and **Sol** (Ruth Hannula), but the ample use of extended chords brings personality to them. **Tule yö!** (L. Onerva) has more modernistic qualities again, **Kuutamolla** (first setting, V. A. Koskenniemi) features a strong sense of impressionism, and **Spleen** (Paul Verlaine, Finnish adaptation by V. A. Koskenniemi) contains expressionist traits that bring the song *Pan* to mind. Determining the dates, and thus the order, of the songs written between 1918 and 1919 is difficult, as Merikanto did not indicate dates in his manuscripts during those years. Hence, the chronological order that was aimed for on this album, is unfortunately rather unlikely to be completely perfect in this period.

THE 1920S

The reason for Merikanto's diligence in the field of vocal music at the end of the 1910s was that it prepared him for the most extensive vocal work of his life, the opera *Juha*. Aino Ackté had adapted Juhani Aho's novel by that name into a libretto. She offered it first to Armas Järnefelt, who refused, then to Sibelius, who also refused, then to Merikanto, who then took on the task. Meri-

kanto started composing the first version of the opera at New Year's 1919–1920, and finished it on 18 February 1921. During that spring however, he realized he was unsatisfied with the outcome, and so he decided to rewrite the opera. In the autumn, Merikanto rented a villa in Ruovesi called Kaukoniemi, which provided him with an ideal environment for finishing the second version. After the music was finished, he continued to work there, and Kaukoniemi was ultimately his home for almost seven years.

Merikanto's first wife Meri Merikanto (née Grönmark) whom he had married just before starting his work on *Juha*, participated actively in the composition process as well. She sped things up in many ways: she copied parts, prepared score sheets with clefs and barlines, bound sheets together, and assisted in determining appropriate tempo markings. Oskar Merikanto also contributed his time, arranging a large part of the opera score into a piano reduction.

The opera was never performed as a whole during Aarre's lifetime. The main reason is considered to be his musical style, overly radical in time and place. In retrospect, the lack of a performance is not that surprising, in light of the fact that not a single modernistic Finnish opera was performed in Helsinki throughout the 1920s anyway. In the year 1929, Acketté asked Merikanto to return the libretto to her, then she offered it to the composer Leevi Madetoja. Madetoja's setting was premiered on 17 February 1935.

In that same year, Acketté published her memoirs called *Taiteeni taipaleelta* (From My Art's Journey). In them, she claims to have written the libretto eight years later than in reality, and does not mention Merikanto's setting in a word. His opera as a whole was broadcast on the radio posthumously on 3 December 1958, and staged 28 October 1963 in Lahti. Today, it is considered a landmark piece in Finnish opera literature.

In the autumn of 1922, Merikanto wrote two songs for soprano and orchestra to Koskenniemi's texts, **Ekho** and **Syssonetti**. The composer liked to think of the songs as a pair, but they are often performed separately. Their mu-

sical language is exceedingly progressive considering the time and region, and the main focus is on timbre. The style is essentially based on octatonic progressions, successive dominant seventh, ninth and thirteenth chords, and scales derived from those chords. In this context, dominant seventh chords completely lose their “dominant” function, i.e. their inclination to resolve. There are hardly any simple triads, and the tritone comes out as a particularly preferred interval. This album features *Ekho* as a reduction for voice and piano that has survived as a hand-written copy by an unknown copyist. In the case of *Syyssonetti*, the recording is based on the composer’s autograph reduction for voice and piano, but I supplemented its piano part with elements from his autographic orchestral score because, in my view, his reduction has fairly unnecessary facilitations for the pianist that do not pay justice to the orchestral version. The composer’s estate have given their consent to do this.

Composed in 1924, the musical diptych *Tavlor* (Selma Kajanus), which includes the art songs **Vid solnedgång** and **Morgon**, continues in a style similar to the aforementioned orchestral songs. It might not be a coincidence that *Tavlor*, the only composition for voice and piano that Merikanto wrote during that decade, was written in the same year as his 55-year-old father passed away. Oskar Merikanto had been a sort of leading figure among Finnish art song composers. Kajanus had published *Tavlor* in her first poem anthology *Böjlor* in 1904. In her second, 1935 anthology *Dikter*, she republished the poems with one additional stanza each.

In the summer of 1928, Merikanto moved from Kaukoniemi to the Käpylä district of Helsinki. Living in Helsinki allowed him to network with colleagues, and he became close friends with the composer Väinö Raitio. It was in Käpylä that Merikanto wrote the possibly most “radical” orchestral works of his life, *Sinfoninen harjoitelma* (Symphonic Study, 1928) and *Notturmo* (1929). Throughout the 1920s, it became increasingly difficult for him to get orchestras to perform his latest oeuvre. Some of his earlier works such as *Lemminkäinen* (1916) were

still in demand however. During the 30s, Merikanto's musical style gradually became more diatonic and more regular in rhythm again, which resulted in conductors developing a more approving attitude towards his new compositions.

As the newly founded residence *Lallukka Artists' Home* in the Töölö district of Helsinki opened in 1933, Merikanto and his family were among the first residents to move there. Their neighbours were some of the most renowned musicians and composers of the time, such as Ilmari Hannikainen, Armas Järnefelt, Heino Kaski, Uno Klami, Alma Kuula, Selim Palmgren, Wäinö Sola and Robert Kajanus. As the restaurant *Elite* moved next door to Lallukka in 1938, it quickly developed into a popular hub for artists, and Merikanto was naturally one of the regulars.

Between 1924 and 1943, Merikanto wrote only three any new pieces for voice and piano: *Me laulamme*, *Kaunein tie* and *Suomenmaa*. **Me laulamme** (Paavo Cajander), which the composer called “a single-voice crowd song with piano accompaniment”, was commissioned and published by Lauri Parviainen for his *Koulun laulukirja* (School Songbook) in 1936. At the time, songbooks had a key role in teaching children about values; song lyrics in them might appear highly conservative in modern eyes. *Me laulamme* is no exception.

Merikanto had arrived at a clearer and sparser sound in the early 1930s, and he started to be influenced by neoclassicism. His most distinctly neoclassical works include *Kyllikin ryöstö* (The Abduction of Kyllikki, 1935) for orchestra and *Partita* (1936) for woodwind ensemble and harp. As time passed however, neoclassicism gradually turned into a less defining feature in his music.

In the autumn of 1936, Merikanto was hired as a music theory teacher by what was then called the Helsinki Conservatory of Music (nowadays Uniarts Sibelius Academy). In the years before and during the Winter War (30/11/1939–13/3/1940) and the Continuation War (25/6/1941–19/9/1944), many established Finnish composers ended up composing nationalistic songs, possibly for economic reasons. Music was used as a tool to unite the nation against the enemy,

and to recruit new soldiers. Merikanto's "single-voice hymn with piano accompaniment" called **Kaunein tie** (Oke Peltonen) was written in the middle of the Continuation War and won a prize in a "march and military song composition competition" set up by an organization called *Propaganda-aseveljet* (Propaganda Brothers-in-Arms). Peltonen published the poem heavily revised in his own anthology two years later.

LATE OEUVRE

Merikanto started composing vocal music more regularly again in 1943. During that year, he was working with a cappella music in particular. He won both second and third prize in a choral composition competition organized by the Aleksis Kivi Society (Aleksis Kivi, 1834–1872, is regarded as the Finnish national author) with respectively *Sydämeni laulu* and *Keinu*, and Kivi also inspired him to compose **Suomenmaa** for voice and piano. The poem *Suomenmaa*, a Finnish adaptation of Johan Ludvig Runeberg's *Vårt land* (Our Country), has been set to music by countless composers ever since it was published in 1878. *Vårt land* is the poem that the Finnish national anthem was set to. Kivi's *Suomenmaa* and Runeberg's *Vårt land* have the same rhythm, and verses equal in length.

In 1944, Merikanto wrote a new setting for V. A. Koskenniemi's poem **Kuutamolla**, 26 years after the first one. In Merikanto's late songs, the piano part is often based on some kind of an ostinato pattern, as it is in **Vanha kehtolaulu** (V. A. Koskenniemi). He completed it at Midsummer 1944, and it won him third prize in a composition competition organized by the Fazer publishing company in 1946. **Flickan under nymånen** (Bo Bergman) is the last song in Swedish that Merikanto composed and one of the relatively rare cases of strophic form. **Joulun sanoma** (Viljo Kanerva) was published in 1945, in a school songbook

edited, again, by Lauri Parviainen. Hardly any information is available about the writer Kanerva, but his name does appear as lyricist of a large number of spiritual songs that others have composed. During 1945, Merikanto also wrote a new setting for L. Onerva's *Keinutan kaikua*, this time for male choir.

As far as we know, Merikanto did not keep a diary, but by the end of the 1940s, he had started a habit of making brief notes of daily events in his so-called pocket calendar. Together with his correspondence, his pocket calendars are of essential value when researching his last years. On 29 January 1949, Merikanto got married to his second wife Evi (née Mähönen). Merikanto got along well with his new brother-in-law, the poet Toivo Lyy (born Mähönen), whose texts he set to music in many vocal works in the following years – not only art songs but also for instance the 1956 choral-orchestral works *Genesis* and *Tuhma*, which earned him a double victory in a composition competition.

In 1952, the Westerlund publishing house released a collection of Merikanto's songs under the name *7 laulua pianon säestyksellä* (7 Songs with Piano Accompaniment). They were relatively popular already during his lifetime. Renowned singers like Aulikki Rautawaara, Hilikka Aarnisalo, Maiju Kuusojä and Kyllikki Solanterä performed them in concerts and on the radio. **Kehtolaulu** (L. Onerva) is perhaps the most illustrative example of ostinatos acting as a foundation for piano parts in his late compositions. Here the ostinato remains virtually untouched from the beginning to the end, creating a serene, static atmosphere. Perhaps Merikanto was inspired by the poem because there was a seven-month-old child in the family at the time. In his Aarre Merikanto biography, Seppo Heikinheimo wrote that the composer came up with an idea of trading his compositions with visual artists, in order to collect some contemporary art into his home. According to the biographer, **Rautakellot** (Jaakko Haavio) was the first song that Merikanto relinquished to an artist “along with all its rights” in exchange for a painting. Presumably Merikanto made a similar kind of transaction with **Kesäyö** (Aaro Hellaakoski).

As successor to Selim Palmgren, Merikanto was appointed professor of composition at the Sibelius Academy, and his new job started in the autumn semester 1951. This new post meant both relief from economic challenges and societal appreciation. Over the years, he taught many notable composers such as Einojuhani Rautavaara, Aulis Sallinen, Usko Meriläinen and Paavo Heininen. Merikanto still wrote new art songs occasionally during the following years. The song **Suolla sataa** (Einari Vuorela), dated 24 October 1954, he describes in his composition catalogue as follows: "Kyllikki Solanterä [the soprano] asked me for some pianissimos in high register, and that's what she got." This is an interesting remark not only because he did not indicate any dynamics in the score, but also because, in the original key, the vocal line is written in a register so high that it makes one wonder whether he was being sarcastic.

At the end of April 1955, the city of Lahti organized a composition competition as part of the festivities commemorating the city's 50th anniversary. Merikanto participated with his **Valkama vedenjakajalla** (Toivo Lyy). He might have also composed and submitted, or intended to submit, another song called **Lahden laulu**. Heikinheimo's Merikanto biography mentions *Lahden laulu* by name in the appended composition catalogue. Preserved in the Lahti City Archives, a document with a list of participants' pseudonyms and composition titles shows dozens of submissions by the name *Lahden laulu*. *Valkama vedenjakajalla*, whose autograph has survived, belongs aesthetically to the same world of "practical music" as *Finlands unga skyddsvakt*, *Me laulamme* and *Kaunein tie*. **Joulun kellot soivat** (Hilja Haahti) was also written for a composition competition, albeit a minor one. In the Christmas issue of 1954, the *Uusi musiikkilehti* (New Music Magazine) featured Haahti's poem. Readers were asked to set it to music and send in their compositions, and the winner would get theirs printed in the following year's Christmas issue. The magazine chose Merikanto's setting and published it.

Having smoked cigars for a long time, Merikanto's health started to

deteriorate in the mid-1950s. On 26 June 1957, he was diagnosed with lung cancer, which resulted in physically strenuous radiotherapy. On 4 December, the third act of Merikanto's *Juha* was premiered on the radio, and so he finally got to hear an extract from the opera he had finished a quarter-century earlier. Merikanto made entries in his pocket calendar until 25 May 1958, after which his wife started to write in his stead. On 22 August they listened together to a radio concert featuring many of his art songs. "*Kuutamolla* [1944] was the last piece we listened to together with Aarre. It is also the first piece that Aarre has ever played for me," Evi noted down that evening. About a month later, on 28 September 1958, she wrote: "The hardest night. Up in the sky, a star was staying awake with us. Thank God. No struggle."

Jasper Koekoek

LAULUTEKSTIT JA KÄÄNNÖKSET

Jos säveltäjä on muotoillut jonkin tekstin eri tavalla nuottikäsikirjoituksessa kuin runoilija on muotoillut omassa runojulkaisussaan, runoilijan valitsema sanamuoto on merkitty kyseisen runon alle alaviitteenä.

Pätkät, jotka säveltäjä on jättänyt pois nuotista, on merkitty kursivilla ja hakasuikeilla. [*Tällä tavoin.*]

Alkuperäiskielessä välimerkit ja aakoslaji noudattavat kyseisen runon varhaisinta julkaisua aina kun mahdollista.

SONG TEXTS AND TRANSLATIONS

If the composer has formulated some text in his autograph score in a different way than the poet in her/his own publication, the poet's own wording is indicated in the footnotes under the respective poem.

Sections that the composer has excluded from the music are written in italics with square brackets.
[*This is an example.*]

In the original language, punctuation and capitalization are taken from the earliest publication of the respective poem whenever possible.

The following translations have been made as a joint effort.
Contributing translators of the texts by track number:

Elisaveta Rimkevitch: 04, 05, 07, 09, 15, 24, 25

Marianne Montonen: 03, 11, 18

Aarne Mansikka: 02

Henri Tikkanen: 12, 13, 16, 17, 30–32, 42, 43, 46, 47, 49

Jasper Koekoek: 01–32, 34–50

Yolanda Harding: 01–32, 34–50

Sofia Fernholm: 04–09, 11, 13, 15–17, 25, 28, 29, 35

01 Miksi suree kummun kuusi?

Eino Leino

Kasvoi kummulla kuusi tuores,
tuoksuten, kukkapäin,
tuulten tuudussa päivät leikki,
tuskin uinahti tyynin säin.

Kerran lehvälle kuusen lensi
illalla sirkkunen,
lauloi lauluja lemмен nuoren,
kertoi kaihoja keväimen.

Hiljaa laulua kuullen laski
kuusonen kukkapään,
hiljaa, hiljaa sen oksat painui,
eikä leikkinyt lehvätkään.

Aamun tullessa laulaen sirkku
lehvältä lensikin.
Hiljaa surren kuusen oksat
jäivät vain yhä painoksiin.

02 Kyttä Kössi Kaatra

Ma ajan hiiden hirveä,
niin villiä ja virmaa,
mi lumiaavan äärellä
vapaana kiitän kirmaa.

Nyt vasta löysin jäljet sen,
kun kauvan noita hain ma,
kun erämiehen murheiden
kaikk' kauhut tuta sain ma.

Kun ylivoimin taistelin
ja monta kertaa vaivuin
ja epäilystä kuuntelin
ja tuskan alle taivuin.

Nyt vasta löysin jäljet sen,
ja vannon: niitä seuraan,

01 What Is Troubling the Spruce on the Mound?

On a mound grew a young spruce
fragrant and floral.
frolicking daily in cradling winds,
hardly sleeping at calm skies.

One day, a little bunting
landed on the spruce,
singing songs of fresh love,
and pining for springtime.

Silently listening to the song,
the spruce bowed its blooming top,
slowly, its branches fell limp,
and its needles frolicked no more.

At daybreak, the bunting
flew away singing.
In quiet grief, the drooping branches
could not recover.

02 The Marksman

I'm chasing a demonic elk
so savage and fierce,
that prances around
the snowy plains.

Just now, I found its tracks,
after an age of looking,
having faced all the
huntsmen's horrors.

As I fought beyond my powers
and fell time and again
and gave in to doubt
and submitted to agony.

Finally, I've found its tracks,
so I take an oath: follow them,

vaikk' kiini koskaan saisi en
ma pyhätöiden peuraa.

Yöt, päivät hiihdän jälkiään
ja erämaata matkaan,
ja kotihini kääntymään
mua ei saa jumalatkkaan.

Näät päässä tien on kaikkeni,
vaan tyhjä takanani;
jos katsoisinkaan taakseni,
niin ois se kuolemani.

03 Lohduton¹ Lauri Pohjanpää

Pyhä, ikuinen kaipaus hällä
oli syntyissä rinnassaan,
ja kuin kaikki me ihmislapsen
hän etsi onneaan².

Hänet vei se rinnan kaipuu
pois maastansa, kansastaan
yli monien merten kuohun
ulos avaraan maailmaan.

Hän tuskin mies oli vielä,
kun lähti hän matkalleen,
ja kun palas – oli vuosien lumi
jo satanut hapsilleen,

ja vartensa köyryks käynyt
ja sammunut silmän lies.
Mut taivasta löytänyt mistään
ei ollut se vanha mies.

*[Näät rauhaa suonehet hälle
ei laakerit kunnian,
ei nero, ei naisen lempi,
ei päihtymys hekkuman.*

*Niin saapui matkallansa
hän majaan matalaan,*

regardless if I should ever
catch that onerous deer.

Skiing along its tracks night and day,
I pass through the wilderness,
not even a god can
make me return home.

You see, at the end of the trail is
my everything, behind me is
just a void: were I to look back,
it would be the death of me.

03 The Inconsolable

He had a sacred, eternal longing
in his chest when he was born,
and like all us humans,
he pursued happiness.

A longing in his heart took him
away from his land and people,
over foaming, stormy seas
out into the wide world.

He was barely a grown man
as he set out on his journey,
and on his return – he was
covered with years of snow,

and his figure was broken
and the light in his eye had faded.
But that old man had never
managed to find heaven.

*[You see, no wreaths of honour
no oracle, no woman's love,
no intoxication of pleasures
granted him any peace.*

*So he arrived
at a humble abode,*

*miss' asui köyhä vaimo
ja puute ja kurjuus vaan.*

*Makas taudin lyömänä vaimo
kera kuoleman kamppailen,
oli otsalla tuskan poltto,
tuli silmissä hourehen.*

*Hän astui sairahan luokse,
levon, lohdun hälle toi,
ja tuskahan lievityksen
käden kosketus hellä soi.*

*Ja hän jäi ja hän kaikkensa jakoi
kera vaimon köyhän sen,
ja hän valvoi tuskien hetket
siell' luona vuotehen.*

*Ja oli kuin silloin oisi,
taas syttynyt silmän lies,
mut kirkkaampana, kuin milloin
oli nuori se vanha mies.*

*Ja oli kuin pääryliset portit
olis taivahan auenneet
ja autuutta sokean silmät
ah, kasvoihin katselleet,*

*ja paistanut ikuinen päivä,
sadat harput helkkyneet
ja lävitse tuskan ja vaivan
hyvät enkelit hymyilleet.]*

1 Legenda 2 taivastaan

04 Stigman Bertel Gripenberg

*Du älskade, älskade, mörk är min håg,
mitt hjärta är tungt af bekymmer.
Så trött emot stranden slår skogstjämens våg
och vinden blir kall och det skymmer.
Jag äger i världen ej trygghet och ro
jag äger ej hem att dig skydda –*

*inhabited by a poor lady
and deprivation and misery.*

*Struck by disease, the lady lay
fighting with death,
her forehead burning in agony,
her eyes filled with delirium.*

*He approached the invalid,
brought her some rest, comfort,
and eased her pain
with his tender touch.*

*There, he stayed and gave
the poor lady all he could,
he oversaw moments of anguish
right there at her bedside.*

*And then, it was as if the light
in his eye had rekindled,
but brighter now than when
the old man was young.*

*And it was as if the pearl gates
of heaven had opened,
and as if bliss had looked
deep into the blind eyes,*

*as if an eternal sun had shone,
hundreds of harps had chimed
and, through pain and agony,
virtuous angels had smiled.]*

04 The Bandit

*My love, my love, dark is my mind,
My heart is burdened with distress.
Within the forest, waves wearily lap
the lakeshore,
and the wind turns cold, and night falls.
I have no security, no serenity in this world*

en bygdernas dotter skall aldrig få bo
i stigmännens brännmärkta hydda.

Där lefva ej blommor i vinter och snö,
bland stigmän ej kvinnor af ära –
vi lefva i svält och i diket vi dö,
förakt är den skörd som vi skära.
Vi finna vår kärlek i mörker och skam
hos namnlösa systrar i natten –
och gåring och lif är hos stigarnas stam
blott fotspår i rinnande vatten.

För bygdernas dotter ett hem och ett namn
och boskap och åker och gröda –
för stigmannen endast en faljuden famn
och vandring i mörker och möda.
En tiofaldt osäll och olycklig dag
var den då du måste mig möta –
vänd åter till bygden! Och åter skall jag
de okända vägarna nöta.

Ett ärr till de många i flyktingens själ,
ett minne af gryning som släcktes,
när slutadt var skuggornas gycklande spel
och hvilande värlighet väcktes.
Förgät mig, förgät mig – ej felet var mitt –
ett hjärta ock stigmannen äger.
I tankarnas mörker ditt minne står hvitt
som en blomma vid röfvarens läger.

05 Tretton år Bertel Gripenberg

För fin var din fot för ett trägolfes tiljor,
för fin var din fot för en vanlig dans.
Du borde ha dansat bland blekula liljor
på silfverbricka i månens glans.

På silfverbricken
i månens sken,
en liten flicka
så späd och vän –
vid veka toner i rytmisk lek

I have no home to protect you –
no country woman should be forced
to live in a branded cabin of a bandit.

No flower will grow in that wintry snow,
there are no women of honour among bandits –
we live in famine and we die in a ditch,
contempt is the crop that we harvest.
We find some love in shadow and shame
amongst nameless sisters of the night –
and our lives' deeds in the nomadic clan
are mere footprints in a flow of water.

For a country woman, a home and a name,
some cattle, some land and a crop –
for the bandit, nothing but tradable company
and wandering in darkness and struggle
A day of immense distress and sorrow
was the day that you had to meet me –
return to the countryside! And once again,
I shall roam unfamiliar lands.

One more scar on the refugee's wounded soul,
a memory of a sunrise extinguished,
as the shadows' mockery came to an end
and resting reality awakened.
Forget me, forget me – the fault wasn't mine –
even a bandit has a heart.
In my dark mind, the memory of you stays bright
like a flower on a plunderer's campground.

05 Thirteen Years

Too delicate were your feet for a wooden floor,
too delicate were your feet for an ordinary dance.
You ought to have danced amid pale yellow lilies
on a silver tray under the glowing moon.

On a silver tray
under the shining moon,
a little girl
so delicate and fair –
in frail tunes with funny rhythms

du borde sväfvat så fin och blek.

Jag såg dig – en dansande trettonårsflicka
med brådmoget alvar i sjukliga drag.
Jag såg dina ögon bedärande blicka
mot segerns och framgångens väntande dag,
jag såg dig skalkas
med blick i glans –
se stunden nalkas,
då skall din dans
när varma tonernas böljor slå
i sidensko öfver hjärtan gå.

06 Röster i mörkret Bertel Gripenberg

Stilla, som toner i mörkret
halfglömda röster mig nå,
alt hvad jag längtade hetast
alt som jag hoppades på,
alt som jag vunnit och slösat
minns jag när ljuset är släckt –
tyst mot min värkande panna
slår som en smekande fläkt.

Lågande lidelsers flamma,
snabba sekunders blod,
kunde jag endast er skänka,
bättre jag ej förstod.
Fattig jag börjat min bana,
rik jag blef genom er,
smekande röster i mörkret,
tacksamt¹ för er jag ber.

1 tacksam

07 Den gamla bönen Bertel Gripenberg

Låt honom växa härlig
i hägn af himlens nåd,
låt högt hans hufvud höjas
i glans af ljusa dåd.

you ought to have hovered so lovely and pale.

I saw you – dancing, a thirteen-year-old girl
with precocious sincerity in pallid features.
I saw enchantment in your eyes,
looking into a prosperous future.
I saw you joking around
with a twinkle in your eye –
it will not be long
before you melt some hearts
with your dance in silky shoes
in a surge of warm melodies.

06 Voices in the Dark

Softly, like melodies in the dark,
half-forgotten voices reach me,
all that I longed for so fervently,
all that I hoped for,
all that I won and wasted,
it all comes back when lights go out –
quietly against my aching forehead
they throb like a caressing breath.

The flame of burning passions,
the blood of passing seconds –
that is all I had to offer you,
I did not know any better.
I started my path in poverty,
through you, I ended up in prosperity,
caressing voices in the dark,
thankful for you, I pray.

07 The Old Prayer

May he grow up lovely,
guarded by heavenly grace,
may he hold his head up high
in the glory of good deeds.

I går, i dag, i morgon
och efter tusen år
med samma ord mot höjden
än modersbönen går.

Och mänskoöden växla
emellan bragd och brott.
Den meningslösa slumpen
oss skiftar okänd lott.

Brinn, bön i modershjärtan,
om ock du ej blir hörd
hvad varmast världen äger
är dock din innebörd.

08 Lit de parade Bertel Gripenberg

Där låg en orttupp på ljungen,
hans fjäderskrud var blank.
Där låg den fallne kungen
i skönhet utan vank.

Hans starka vingar rördes
i döden än en gång
och fjärran än eko hördes
af bössans djärfva sång.

Det susade stolt i träden,
högt rasslade aspens blad
och solig och vid stod heden
vid den fallnes dödsparad.

Du kung af fria anor
sen tusen och tusen år,
nu sänkas skogens fanor
till hyllning vid din bår.

Må lifvet oss beskära
ett öde skönt som ditt,
att falla i kraft och ära,
att lefva stolt och fritt.

Yesterday, today, tomorrow
and in a thousand years
with the same words, a mother's
prayer still reaches up to the sky.

And human destinies vary
from prosperity to poverty.
A meaningless coincidence
picks out an arbitrary lot.

Burn, prayer in mothers' hearts,
and even if you are not heard,
what the world holds most dear
is still your purpose.

08 Lying in State

A grouse lay on the heather,
his plumage was sleek.
There lay the fallen king
in his spotless beauty.

His strong wings quivered
for the last time,
and a rifle's gallant song
resounded in the distance.

Trees hissed nobly,
aspens leaves rustled up high,
and the heath was sunny and broad
alongside the cortege for the fallen.

You, king of free,
multi-millennial ancestry,
now, the flags of the forest are lowered
in your honour beside your coffin.

May life bestow on us
a fate as lovely as yours,
to fall in vigour and honour,
to live in pride and liberty.

09 Savannah-la-Mar Bertel Gripenberg

Gud slog Savannah-la-Mar,
den skinande, hvita staden
på bränning lysande strand.
Ej oväns härar, ej eld och brand
ha ns straffdom var –
med egen hand
Gud slog Savannah-la-Mar,
den stolta, syndande staden
hvars gator ekade lystet skratt,
hvars murar skeno af gjutet blod –

På en enda natt
var stranden öde där staden stod,
sjönk Savannah-la-Mar i hafvet,
förbannadt, förgätet, begrafvet.

Där eviga dyningar dåna
emot atollernas band,
där flimrande skuggor blåna
på bottenets krusade sand
i djup som mått ej mäta förmår,
som aldrig sjömannens sänklod når,
där sofver Savannah-la-Mar,
en drömstad djupast i hafvet,
ett minne, förgätet, begrafvet.

Så var mitt hjärta i tiden
en glädjens strålände stad
med skönhet, smycken och siden
och sång som brusade glad,
en stad med lysande blommors doft,
en stad med skimrande fröjders stoft. –
En stormnatt kom – och förbi, förbi
var glädjens glittrande féeri.
Förlorad, förhärjad, i lågor
sjönk staden i rullande vågor.

Och dock ibland,
när dyningen häfves stilla mot strand,
där stiga toner från djupens stad,
där vaja i vattnet våldiga blad

09 Savannah-la-Mar

God struck Savannah-la-Mar,
the shining, white city by
breaking waves that illuminate the shore.
He did not punish with
hostile troops nor torch nor flame –
by his own hand
God struck Savannah-la-Mar,
the proud, sinful city
whose streets echoed in lustful laughter,
whose walls shone of spilled blood –

In a single night,
as the beach, on which the city stood, lay empty,
Savannah-la-Mar sank into the ocean,
cursed, forgotten, buried.

Where eternal swells rumble
against a ribbon of atolls,
where flickering shadows turn blue
on the rippled sand of the seabed,
in a fathomless depth that
a sailor's plummet will never reach,
there lies Savannah-la-Mar,
a dream city deep down in the ocean,
a memory, forgotten, buried.

My heart was once such
a city, glowing of delight
with beauty, jewellery and silk
and songs humming gayly,
a city with a scent of dazzling flowers,
a city immersed in glimmering glee. –
A storm night came – and gone, gone was
the glittering enchantment of pleasure.
Lost, ravaged, ablaze,
the city sank into the rolling waves.

And yet at times
when waves gently climb upon the shore,
melodies sound from the submerged city,
large leaves undulate in the water,

och sällsamma färger pråla,
när stjärnorna stilla stråla.

Där stiger ett eko af sång som är död
utöfver den sofvande stranden
och sången dallrar susande spröd
utöfver den snäckhvita sanden.
Och döda toner sjunga igen
om döda kvinnor och döda män
och glömda, skiftande öden.
Ljud, sång, på stranden en månskensnatt
med lifvets toner af gråt och skratt,
ljud, sång om lifvet och döden.

10 Salo kuutamolla Waldemar Piha

Sirppi kuun jo on kulkemassa,
suuri hartaus yön avarassa.

Hongat aaveina kohouupi,
varjot latvojen vaihettuupi.

Kuuset kuiskivat aikaa uutta,
viidat vaieten salaisuutta.

Salo sieluni soinnuttaapi,
taikakellot kun kumajaapi.

Salon impyset karkeloivat,
tanssin sävelet riemuin soivat.

Suurta tunnen ma aavistusta,
värjyn elämän haaveilusta.

Pyhä hiljaisuus Pohjolassa,
salo ihmeisin maailmassa.

11 Kväll på stranden Ernst V. Knapé

Hafvet skimrar i purpur,
glittrar i gyllenväf.

and distinctive colours sparkle
as stars quietly twinkle.

An echo of a song that is dead
soars over the slumbering shore
and the song quivers, delicately murmuring
above the snow-white sand.
And tunes of death are heard once more,
of dead women and dead men
and of many a forgotten destiny.
A sound, a song, on the shore a moonlit night
with life's melodies of grief and gaiety,
a sound, a song, of life and death.

10 Moonlit Forest

A crescent moon is underway,
a great communion in night air.

Pines stretch up like phantoms,
treetop shadows shape-shift.

Spruces whisper of a new age,
thickets guard the secret.

The forest harmonizes my soul
as magic bells are ringing.

Forest maidens frolic,
dance tunes sound in elation.

I feel a great premonition,
I tremble of dreaming about life.

A divine serenity in the North,
the most miraculous forest in the world.

11 Dusk on the Shore

The sea shimmers in purple,
it glitters in a golden weave.

Vågorna spela en aftonsång
bland strandens gulnade säf.
Högt öfver haf och långt öfver våg
molnen bölja i sällsamt tåg,
bygga mig borgar och slott.

Se! – slottet strålar i' guldets glans
ur skyar, brinnande röda.
I salarna trådes en lustig dans,
och rusande viner flöda.
Ung är jag, mäktig och lycklig och rik
på kärlek och glädje och guld och musik,
som ut öfver hafvet strömmar.

Men rikast är jag på drömmar.

1 med

12 Pan V. A. Koskenniemi

Oi öistä kulkijaa¹ korpimaan,
ken metsän synkkiin pimentoihin vaipuu,
oi rinnassansa syttyy villi kaipuu
kuin halu hekkumahan hurjimpaan.

Hän näkee metsän synkät silmät vaan
ja kuinka varjot yössä nousee, haipuu
ja metsän viidakossa oksat taipuu
ja esiin astuu kätköstänsä Pan.

Hän huulillensa nostaa ruokopillin,
hän soittaa, soittaa laulun hurjan-villin
ja metsä sadoin äänin soi ja soi.

Mut öisen kulkijan on järki poissa,
se harhaa metsän synkän sokkeloissa
ja hurjaa onnenunta unelmoi.

1 kulkijata

Waves play an evening song
in the yellow rushes by the beach.
High above the sea and far above the waves,
clouds sway in a peculiar formation,
building me towers and castles.

Look! – the castle shines in a golden glow
through burning red clouds.
In the halls, a lively dance is underway
and wines flow like water.
Young I am, powerful and happy and rich
in love and joy and gold and music
that flow over the sea.

Still, I am the richest in my dreams.

12 Pan

Oh nightly wanderer in the wilderness,
who lapses into the forest's darkness,
an untamed longing kindles in his chest
like an urge for the most ferocious lust.

He sees only the gloomy eyes of the forest
and nocturnal shadows appearing, fading
and boughs bending in the thicket,
as Pan emerges from his lair.

He puts a reed pipe on his lips,
he plays a tune fiercely wild
and the forest rings in polyphony.

But the wanderer has lost his reason,
it drifts in the murky maze of the forest
and dreams a wild, blissful dream.

13 Finlands unga skyddsvakt Tirza Bonsdorff

De unga örnar med trotsigt mod,
klar panna och blick i brand,
de gå att gjuta sitt hjärteblod
för Finland, sitt fosterland.

De strida mot grymhet, våld och mord,
för det som är sant och rätt.
För ädel frihet på Finlands jord
de kämpa på fädrens sätt.

De strida mot mångfaldig övermakt,
honnör för dem en och var!
De bilda en trotsande hedersvakt
kring Finlands gamla standar.

14 Ystävälle¹ Arno Thuneberg

Aurinkoinen, kevätkuinen
kuten muinen
milloinkaan
olkoon päivä, jona sinut nähdä saan.

Olkoon hienon hentoluinen, ²
kuten muinen
pieni pää,
joka kaukaa minua jo tervehtää.

Lempeä ja armahuinen
kuten muinen
pieni suu,
joka niinkuin kuiskaukseen aukeuu.

Naurava ja hymysuinen
kuten muinen
olkoon ain'
kuvas, ystäväni, mulla muistossain!

1 (Nimetön 6. runo sarjasta *Pieniä runoja*)

2 Olkoon soma, omituinen

13 Finland's Young Patrol

The young eagles with defiant spirit,
stolid faces and burning gazes
will go and drain their hearts' blood
for Finland, their homeland.

They fight against cruelty, violence, murder
in the name of righteousness.
For noble freedom on Finnish soil
they fight as their fathers once did.

Outnumbered, they fight,
glory to them, one and all!
They will form a defiant guard of honour
around the old Finnish flag.

14 To My Friend

May it be as sunny, vernal as ever
as before,
the day
I get to see you.

May it be delicately slender
as before,
the tiny head
that greets me from afar.

Gentle and dear
as before,
the little mouth
that opens up as if into a whisper.

May it be laughing and smiling
as before,
eternally, my friend,
the image of you in my memory!

15 Violoncell Ernst Josephson

Jag från mitt hjärtas hjärta hör
en klagoton, som darrar klar;
han cellosträngens vemod har,
och smältande han sakta dör. –

Men skruven sköter sorgen om;
allt hårdare hon strängen spänt;
för varje gång hon honom vänt
allt mera klangfullt ljudet kom.

Det taget gjorde ont likvål!
Men skönare blev tonens klang –
ack, herre gud, om strängen sprang –
då höjde sig min fria själ!

16 Japansk akvarell Ernst Josephson

En fågel genom natten far –
jag tror att det en uggla var;
hans blick stod lysande och klar,
han på sin färd småfåglar tar.

Över hela himmelen vida
ett långsträckt moln syns glida –
ett jättelångskepp, smalt och svart,
under drömmande stjärnor blida.
Vart skall det skrida?
– Vart –?

17 Melodi Bo Bergman

Bara du går över markerna,
lever var källa,
sjunger var tuva ditt namn.
Skyarna brinna och parkerna
susa och fälla
lövet som guld i din famn.

15 Cello

I hear, from the bottom of my heart,
a tone of lament, trembling with clarity;
he has the melancholy of a cello string
and slowly, he melts and dies away. –

But the screw looks after the grief;
she tightened the string more and more;
each time she turned him, all the more
harmonious the sound became.

Still, that grip hurt!
But the tone became richer –
goodness, if that string were to snap –
my liberated soul would ascend!

16 Japanese Aquarelle

A bird flies through the night –
I think it was an owl;
his gaze was bright and clear,
he catches little birds on his journey.

Across the sky far and wide
an elongated cloud appears to glide –
a giant longship, narrow and black,
under dreaming, gentle stars.
Where shall it drift to?
– Where –?

17 Melody

If only you would cross the land,
each spring would live on,
each tuft would sing out your name.
Clouds would glow and parks would
hum and shed
foliage like gold in your arms.

Och vid de skummiga stränderna
hör jag din stämmas
vaggande vågsorl till tröst.
Räck mig de älskade händerna.
Mörkret skall skrämmas.
Kvalet skall släppa mitt bröst.

Bara du går över ängarna,
bara jag ser dig
vandra i fjärran förbi,
darra de eviga strängarna.
Säg mig vem ger dig
makten som blir melodi?

18 Tule yö! L. Onerva

Tule yö, tule yö,
sinä armas ja lempeä yö,
joka tunnet parannusyrttien tiet,
joka sielun päivän polteesta viet
pois viileään tyhjyyteen!
Tule syvälle sydämeen
suur' hiljaisuus,
min onnessa hiljentyy
elon syytös ja syy,
min helmassa heljentyy
elon aurinko uus!

*[Tule yö, tule yö,
kuin tuskien jälkehen suru,
jumal-aattehen lahjoista kallein!
Miten rakastivatkaan
jumalat heimoa hetken
tään ijäisyys-itkunsa sallein
ihmisen matkaan!]*

Tule suuri ja lempeä suru,
sa, jolle on kallista kaikki,
elon haurahin, hukkuvin muru,
sa kohtalon korkeus, syvyys,
yön impi, otsalla rauha
ja ääretön hyvyyt.

And at the frothy shores,
I would listen, for comfort, to
the rocking wavelets of your voice.
Reach out your beloved hands to me.
Darkness shall be driven away.
My chest shall be free from anguish.

If only you would cross the meadows,
if only I could see you
wandering by in the distance,
the eternal strings would tremble.
Tell me, who gives you
the power which turns to melody?

18 Come, Night!

Come night, come night,
you beloved and gentle night
who knows the way of remedial herbs,
who takes the soul from the midday heat
into a cool void.
Come deep into the heart,
great silence
in whose bliss
life's blame and purpose will fall silent,
in whose arms
life's fresh sun will light up!

*[Come night, come night
like, after torment, grief,
the most precious gift of faith!
Oh how dearly the gods adored
the community for a while,
having granted the voyaging
humans these eternal tears!]*

Come, great and gentle sorrow,
you to whom all is precious,
life's most frail and evanescent grain,
you, the height and depth of destiny,
maid of the night, a brow at rest
and an infinite virtue.

Tule yö, tule yö!
Et lyödyn mieltä sa lyö.
Uni, kuoleman kaksoissisar,
vie vierille viileän vetten
ja alle ilmojen aavain,
tuo voidetta polttohon haavain!
[*Oi tiedänhän, etten
ma muuten löydä, ah, rauhaa
kuin suudellen huntuas lauhaa!*]
Tule yö, tule yö,
et lyödyn mieltä sa lyö!

19 Syyskeiju Larin-Kyösti

Ken metsässä hiipii niin hiljalleen,
kun lehti jo polulle putoo?
Haan lehdoissa haikaa huokaus käy,
kuu kultia hiuksihin kutoo.

Syyskeiju nyt lehdillä leikkiä lyö
ja sitoo seppeleitään,
kuin sairas punerrus poskellaan
taas sipsaa hän sinisiä teitään.

Hän pyiden pillejä kuuntelee,
kun kilisevät kellot karjain,
hän käy yli lehtien lenteleväin,
yli pienten puolukanmarjain.

[*Hän saattavi salihin siintävään,
kuun kartanon katinkultaan,
hän vie ohi louhien luolahan,
joka tuikkivi aarnitultaan.*

*Siellä seitsenlasi-arkussa uinailee
Suvi sokea, valkea vainaa,
syystähdet silmissä kimmeltää,
syyskeiju ne kiinni painaa.]*

Kuin prinsessaa hän koristaa,
kesän viimeisen seppelen kitkee,
kesän muistojen kiuhtuvan kruunun tuo,

Come night, come night!
A battered mind you cannot batter.
Sleep, death's twin sister,
will lead to cool waters
and under the open sky
and bring ointment for smarting wounds!
[*Oh I do know
the only way to find, ah, peace
is through a kiss on your tepid veil!*]
Come night, come night,
a battered mind you cannot batter!

19 Autumn Fairy

Who tiptoes around so softly in the woods
as a leaf falls down on a path?
A wistful sigh in the grove of the pasture,
the moon is weaving gold into nature's hair.

Autumn Fairy frolics with leaves
and binds some wreaths;
with a blush on her cheek,
she roams her azure avenues.

She listens to grouses whistling
and cowbells tinkling;
she skips over foliage in the air,
over tiny lingonberries.

[*She leads into a shimmering hall,
into the fool's gold of the moon's manor
through a crevice, into a cave
that sparkles like the end of a rainbow,*

*there, in his coffin, he dozes,
Summer, gorgeously white, deceased,
autumnal stars glimmer in his eyes,
Autumn Fairy shuts them.]*

She decorates him like a princess,
cuts off his last wreath,
brings him his wilted crown of memories,

kesän onnen oikkuja itkee.

Ja keijunen nousevi maasta ja käy,
on rinnassa¹ outo nyt kaipuu,
kun joutsenten soivat siivet soi,
suven seuduille väikkyen vaipuu.

[*Syyskeijunen soiluun nyt soitellen,
läpi uinuvan metsän harhaa,
kuu kiertää kuin viileä viikatemies
syystähtien kelmeitä tahraa.*]

¹ niin on rinnassa

20 Keinutan kaikua L. Onerva

Keinutan kaikua, souatan soitinta,
tuuditin tunteeni lasta.
Puolet sen sielua omaani on,
puolet on taivahasta.

Sylkytän soittoa, liikutan laulua,
heijutan herkkää mieltään,
kuuntelen iltasin itseksein
hopean kirkasta kieltään.

Souatan säveltä, lempeni lasta;
kasvaos kaunoisaksi:
elä mulle iloksi, sieluni suloksi,
onneksi ainoaksi!

21 Kuutamolla V. A. Koskenniemi

Oi, armas, mikä ilta kuutamon!
Oi, armas, autuus meitä läsnä on.

and weeps over his lucky whims.

The fairy settles down and takes off,
feeling an odd craving in her chest;
in the sound of swans' fluttering wings,
she occupies his land, sparkling.

[*Autumn Fairy sways about, plays a tune
and roams through a dozing forest;
the moon revolves, like a cold Grim Reaper,
around the dim stain of autumnal stars.*]

Translator's note: Unlike in the English language, the Finnish 3rd person singular pronouns never indicate a gender. I tried working my way around this with "it" and "they", but both lead to reference problems in one place or another. Neither Autumn Fairy nor Summer has a gender in the original language.

20 I'm Rocking an Echo

I'm rocking an echo, rowing sonority,
lulling the child of my affections.
Half its soul is my own,
half is from heaven.

Music on my lap, I set a song in motion,
soothing its tender mind,
Each night, I listen
to its silvery bright tongue.

I'm swaying a melody, the child of my devotion;
may you grow up beautiful:
live to bring me joy, grace to my soul,
live to be my only joy!

21 In the Moonlight

Oh darling, what a moonlit night!
Oh darling, bliss is on our side.

Kuin lumottuina lehdet niinipuun
ne värähtelee hopeassa kuun.

Kuin lumottuna sydän vaikenee
ja hiljaisuutta pyhää kuuntelee.

Oi, armas, mikä ilta kuutamon!
On taivas niinkuin meri rannaton.
On niinkuin ikuisuuden kellot sois.
Kuun venheessä me soutakaamme pois...

22 Rannalta¹ V. A. Koskenniemi

On suuri sun rantas autius, –
sitä sentään ikävöin: –
miten villisorsan valitus
soi kaislikossa öin...

Joku yksinäinen, eksynyt,
joka vilua vaikeroi,
jok' on kaislikossa kierrellyt
eik' emoa löytää voi.

Sun harmajata aaltoas
olen katsonut kyynelein:
ens surunsa itkenyt rannallas
mun on oma nuoruutein.

On syvään sun kuvasi painunut
ja sitä ikävöin.
Olen villisorsaa kuunnellut
ma siellä monin öin...

1 (Runo on alunperin kaksiosainen;
Merikanto sävelsi vain ensimmäisen.)

23 Spleen Paul Verlaine, suomenkielinen mukaelma V. A. Koskenniemi

Niin hehkuen ruusut palaa
ja muratti on tumma kuin yö.

Linden leaves tremble like magic
under the silver moon.

The heart quiets down like magic
and listens to the sacred serenity.

Oh darling, what a moonlit night!
The sky is like a sea without a shore.
It feels as if bells of eternity would toll.
Let us row away in the moon's ark...

22 From the Shore

Your shore is so desolate –
oh how I miss it –
how the wild duckling whimpers
in the rushes at night...

A lonely one, astray,
who whimpers of the cold,
who has roamed the rushes
and cannot find its mother.

I have observed
your grey wave, in tears:
on your shore, my own youth
has suffered its first sorrow.

Your image lies deep within me,
oh how I miss it.
I have been listening to the
wild duckling many a night...

23 Spleen Paul Verlaine *Finnish adaptation by V. A. Koskenniemi*

Roses are burning so incandescently
and the ivy is black as night.

Suru vanha mun valtaa salaa
ja sydän kaivaten lyö.

Oli liian kirkasta silloin
yli maan ja meren¹ aaltoilun.

Minä peljäten odotan, milloin
olet julmasti jättävä mun.

Olen väsynyt loisteeseen
ma metsäin, merien

ja tyhjään lakeutehen
ja kaikkeen – vain sinuun, ah en!

1 maan, meren

24 Kevät-ilta¹ Arno Thuneberg

Tyyni, lauha kevät-ilta,
lämmin sade taivahilta
siunausta tuo,
kaikki kauniin muodon saavat
koivut, pihlajat ja haavat,
pienet kukat nuo.

Kaikkialla vihannoipi,
kaikkialla ilma soipi,
henkii tuore maa.
Pihamaalla tuomen tuoksu,
pientarella puron juoksu
– mua laulattaa!

1 (Nimetön 1. runo sarjasta *Pieniä runoja*)

25 Sol Ruth Hannula

Sol, sol så långt ögat når,
sol, över väg, som så lekfull går,
sol över himmel, havet i sol,
vindarnes viskande, friska gnol.

An old sorrow consumes me in secret,
and my heart beats with nostalgia.

It was too bright back then
above the undulating land and sea.

I wait, dreading for the day
you will atrociously leave me.

I have grown tired of the shine
of the forest, the sea

and the empty expanse
and everything but, alas, you!

*Translator's note: This is a translation of
Koskenniemi's adaptation, not of Verlaine's
poem itself.*

24 Spring Evening

A calm, mild spring evening,
a warm shower from the sky,
they are a blessing,
everything gets a lovely shape
birches, rowans and aspens,
those little flowers.

Everything is blooming,
everywhere the air murmurs,
the fresh ground is drawing breath.
A scent of hackberry in the garden,
a brook runs along the fields
– I feel like singing!

25 Sun

Sun, sun, as far as the eye can see,
upon the waves it goes playfully,
a sun in the sky, a sea of sun,
whispering winds, a refreshing hum.

Smyger och leker och strömmar
sol över unga drömmar

26 Ekho V. A. Koskenniemi

Koko yön minä yksin tanssinut oon
ja kutsunut armasta karkeloon,
satakielen tahtiin ja Panin huilun
olen tanssinut ylitse rotkon ja kuilun,
yli kanervakenttien kukkivain –
Narkissos, mun armaani, viipyy vain.

Narkissos, Narkissos – hu-huu, hu-huu!
Yhä lähteen yli hän kurkoittuu,
ei korvansa kuule, ei silmänsä nää,
yhä omaa hän kuvaansa tähyää.
Hänet polvillansa ja seppelpäin
yöt umpeen ma lähteen reunalla näin.
Hän unissa elää, onneton,
mut hän kaunehin pojista Hellaan on.
Hänen kutrinsa sormin ma kiertäisin,
hänen silmänsä peittäisin suudelmin,
hänen surunsa kausa ma karkoittaisin,
hänen huulensa hymyileviks saisin,
hänet veisin ma riemussa karkeloiden
yli rotkojen, kenttien, kukkuloiden,
yli Helikon luolaani salaiseen,
minun viereeni yrtti-vuoteeseen.

Koko kesän ma yksin tanssinut oon
ja kutsunut armasta karkeloon.
Ei koskaan, ei koskaan hän luokseni saa,
iät omaan hän kuvaansa tuijottaa.
Narkissos, ma huudan, hu-huu, hu-huu!
Kesä mennyt on, kohta on syksyn kuu.
Vain tuuli mun kaipuuni äänen vei,
Narkissos mun huutoain kuule ei.
Kesän kukkaset kuihtuu ja riutuu
ja mun toivoni hiutuu ja hiutuu,
mut mun lempeni ääni ei vaieta voi.
Se mun kuoltuanikin soi ja soi.

The sun slinks and frolics and streams
over young dreams

26 Echo

I have been dancing alone all night
and calling my darling to a ball,
I have danced over gorges and gullies,
accompanied by a nightingale and Pan's flute
over blooming fields of heather –
Narcissus, my darling, takes his time.

Narcissus, Narcissus – yoo-hoo, yoo-hoo!
He is still reaching out over the spring,
His ears do not hear, his eyes do not see,
He is but gazing at his own depiction.
I saw him night after night kneeling down
wreathed, on the banks of the spring.
He lives in a dream world, the fool,
yet he is the handsomest boy in all of Hellas.
I could curl his hair with my finger,
I could cover his eyes with kisses,
I could chase his sorrows away,
I could put a smile on his lips,
I could frolic with him in delight
over gorges, meadows and hilltops,
over Helicon, into my secret cavern,
onto my herbal bed beside me.

I have been dancing alone all summer
and calling my darling to a ball.
He will never, never come to me,
he is only ever staring at his own depiction.
Narcissus, I am crying out, yoo-hoo, yoo-hoo!
Summer has passed, fall is nigh.
The sound of my longing has gone with the wind,
Narcissus will not hear me calling.
The summer blossoms wither and languish
while my faith fades and fades,
yet the sound of my affection shan't fall silent.
After I die, it shall sound on and on.

Koko yön minä yksin tanssinut oon
ja kutsunut armasta karkeloon...

27 Syyssonetti V. A. Koskenniemi

Nyt sumu harmaa nousee korven soissa,
se seudun vaippahansa verhoaa,
on kaikki kelmeätä, harmajaa
ja päivä on jo kauan piillyt poissa.

Nyt sydän värjyy syksyn unelmoissa,
nyt kaikki kuolemasta muistuttaa,
se maille mahtiansa julistaa
nyt synkän syksyn voittolauleloissa.

Nyt tunnen mit' en tuntenut ma ennen:
sun oma suvesikin aikain mennen
se katoo, katoo eikä palaja,

sun nuoret tuntehesi tuhaks palaa
ja varkaan askelin hän saapuu salaa
yön, syksyn herra, harmaa kuolema.

28 Vid solnedgång Selma Kajanus

Ensam på skäret fiskmäsen sitter,
Njuter av kvällsolens dallrande glitter;
Åndat är dagens sövande sus,
Vågornas jämna, vaggande brus.
Rosiga skyarna brinna,
Blekna, förtona och svinna...
Fjärran ett segel slaknat –
Sensommarmåne vaknat.

29 Morgon Selma Kajanus

Solen redan stigit upp,
Dricker daggens droppar;
Häggen, morgnad efter sömn,
Öppnar sina knoppar;

I have been dancing alone all night
and calling my darling to a ball...

27 Autumn Sonnet

A grey mist rises in the wild marshes now,
it covers the land with a blanket,
all is anemic and obscure
and daylight has been hiding for a long time.

The heart is now beating of autumnal fantasies,
everywhere, one is reminded of death,
it proclaims its power all over the terrain
in a triumphant chant of sombre autumn.

What I feel now, I have never felt before:
even your own bygone summer days
are going to vanish, vanish, never to return,

your youthful sentiments will burn to ash,
and stealthily, insidiously he will arrive:
the master of night and autumn, grey Death.

28 At Nightfall

Alone on the islet sits the seagull,
enjoying the evening sun's trembling glitter;
the sleepy rustle of the day and the steady,
soothing noise of the waves have ended.
Rosy skies burn,
whiten, quieten and vanish...
yonder, a sail has slackened –
a late summer moon has awakened.

29 Morning

The sun already risen,
sips dewy droplets;
The hackberry tree, awakened after sleep,
opens its buds;

Vinden gör sin morgonrund –
Gröna tegar gunga,
Och i rymdens etersal
Tusen lärkor sjunga.

30 Me laulamme Paavo Cajander

Me lapsoset laajan Suomenmaan,
Kaikk' yhdymme yksin mielin
Ja yhtä sydämmen laulua vaan
Tuhansin laulamme kielin:
Me laulamme Suomelle lolutusta,
Ja toivoa laulamme, luottamusta,
Jos kuinkin synkkä sen taivas ois,
Sen pilvet me laulamme pois.

*[Pois laulamme maasta hyytävän hyyn,
Joka vihreän viljamme kaataa,
Pois laulamme hiljaa hiipivän kyyn,
Joka onnen toukomme raataa,
Pois laulamme Suomesta harmaan hallan
Ja yössä vaanivan väkivallan,
Pois laulamme juonet katalat
Ja mielet matalat.]*

*Ja päivän laulamme sydämmihin
Ja toivon lämpimän säteen,
Ja miehuutta laulamme mielihin
Ja lohtua kärsivän käteen,
Me riemua laulamme köyhän majaan,
Me täydeks laulamme rinnan vajaan,
Ja kodittomankin povesta jään
Me laulamme lämpiämään.]*

Me arvoon laulamme raskaan työn,
Joka kärsii, usko ja luottaa;
Maan ympäri laulamme taikavyön,
Joka kansan yhdeksi juottaa;
Me Suomeen laulamme vapauden tunnon,
Ja esi-isäin tarmon ja kunnan
Me laulamme kansaan nousevaan
Yli avaran Suomen maan.

the wind is on its morning rounds –
verdant fields sway,
and in the cosmic hall of space,
a thousand larks sing.

30 We Sing

We the children of the vast Finnish land
come together in unity,
and sing a song from our hearts
in a thousand voices:
we sing solace to Finland,
and hope, and trust.
However somber her skies may be,
we sing her clouds away.

*[We sing away the freezing frost
that tells our greening grain,
We sing away the silently sneaking snake
that robs us of our crops of joy,
we sing away the dismal rime
and dangers lurking in the night,
we sing away devious plots
and the spirits low.]*

*And we sing into people's hearts
some daylight and a warm ray of hope,
and we sing courage into the minds
and solace for those who suffer,
we sing joy into the shacks of the poor,
we sing nourishment for the hungry,
and even out from the the icy depths
a wanderer is warmed by our song.]*

We sing of pride for hard labour
that demands pain, faith and trust;
we sing around the country
a magic ribbon that unifies the nation;
we sing a sense of liberty to Finland,
and we sing the vigour and health
of our ancestors into the rising people
all around the vast Finnish land.

31 Kaunein tie Oke Peltonen

Nuorta vartoo onnetar tiellä
luona toivon verjäpuun¹:
kutsun riemuun kuulet siellä,
toisen, vaivaan vievän, taisteluun.

Kaunis onnen rinteitä² nousta,
kaunihimp on³ taiston tie,
kun sä kannat miekkaa, jousta,⁴
astut rotkoon, jonne⁵ vaara vie.

Kaikkein kauneinta nuoren sotahan tuoda
maalleen lahjaksi armas elämänhuomen,
uhrilla kansallensa vapaus suoda⁶
rohkeasti, alttiisti
kuolollansa elämää luoda,⁷
suuruus⁸ Suomen!

Lyö maahan vaarat ja uhka,
murskaa orjuus, pirsto ies,
vääräys maksa, pirtin tuhka
kalvoin kosta, suojaa kotilies.⁹

Koskaan ei sua vangiksi saada,
oikeuttas puoltain lyö.
Myrskyt, viimat ei sua kaada,
pohjas kestää: uhrit, usko, työ!¹⁰

Kaikkein kauneinta taiston
rientääpi miesten tie!¹¹

1 verjäpuun 2 rauhan rinteitä 3 kaunihimpi 4 kantain
miekkaa, käyttäin jousta 5 minne 6 uhreilla kansallensa
vapaus luoda 7 Synnyinmaalleen sydänveri suoda,
8 lunnaat 9 Siis lyö maahan vaarat ja uhka, / estä orjuus,
pirsto ies! / Kalvoin kosta pirtin tuhka / suojaa kotilies!
10 Koskaan ällös heikoksi heity, / oikeuttas puoltain lyö! /
Koskaan unhon yöhön et peity, / aamuun vie sun usko,
uhri, työ! 11 Kaikkein kauneinna kaartuu / kunniaan
uhri-tie.

31 The Fairest Path

Fortuna awaits the youth
on the road, by the gate of hope:
there, glory shall summon you
and into an onerous battle.

How lovely it is to climb the slopes of fortune,
even lovelier is the way into battle;
as you carry a sword, a bow,
danger leads you into a ravine.

But the loveliest of all is for the youth to bring
the war and their homeland a precious dawn of life,
to give their nation liberty through sacrifice
and, with bravery and compliance,
to create life through their death
and the grandeur of Finland!

Defeat dangers and menaces,
crush slavery, shatter the yoke,
pay back for injustice, avenge the burnt
cottage with your blade, protect the hearth.

Never shall you be enslaved,
strike to defend your rights.
No storm or gust will bring you down,
you shall endure: victims, faith, labour!

The loveliest thing is to rush
down the men's path into battle!

32 Suomenmaa¹ Aleksis Kivi

Maa kunnasten ja laaksojen,
Mi on tuo kaunoinen?
Tuo hohteet kesäpäivien,²
Tuo loistees pohjan tulien,³
Tuo talven, suven ihana?
Mi onpi soma maa?

[*Siell' tuhansissa järvissä*
Yön tähdet kimmeltää
Ja ympärillä kallioin
Soi siellä ääni kanteloin
Ja kultanummet kajahtaa:
Se onpi Suomenmaa.

En milloinkaan mä unohtais
Sun tyyntä taivastais,
En tulta heljän aurinkos,
Kirkasta kuuta kuusistos,
En kaskiesi sauvua,
Päin pilviin nousevaa.

Ol' monta näissä laaksoissa
Tok' aikaa ankaraa,
Kun yösen halla hyyrteinen
Vei vainiomme viljasen;
Mut toivon aamu, toivon työ
Taas poisti halla-yön.

Ja monta näissä laaksoissa
On käynyt kauhua,
Kun sota surman, kuolon toi
Ja tanner miesten verta joi;
Mut sankarien kunnian
Sai Suomi loistavan!

Nyt ihanainen, kallis maa
On meidän ainiaan;
Tuoss' aaltoileva peltomme
Ja vihertävä niittumme,
Tuoss' salojemme jylhä yö
Ja meriemme vyö.

32 Finnish Land

Land of hills and valleys,
what is that beauty?
That shine of your summer days,
that glow of your northern lights,
that marvel of winter, of summer?
What is that lovely land?

[*Down in its countless lakes,*
nocturnal nights twinkle
and over the cliffs,
sounds a kantele,
and golden meadows call:
this is Finland.

Never could I forget
your serene skies,
nor the fire in your bright sun,
the moonshine in your spruce grove,
nor the smoke above your swiddens
soaring up into the clouds.

These valleys have, of course,
faced times of hardship as well,
as the icy frost of the night
robbed our fields of their grain;
Yet, a dawn of hope, labour of hope
drove away the frost once again.

And many terrors have been
imposed upon these valleys,
as war brought us death and carnage
and the ground absorbed men's blood;
yet, the honour of these heroes
set Finland on its path to glory!

This wonderful, cherished land
is now ours for evermore;
these undulating fields
and verdant meadows,
the noble night of our forests
and the seaside.

*Tuon lehtimetsän kaikunaa
Mi autuus kuullella,
Kun valjetessa aamusen
Siell' pauhaa torvet paimenten,
Tai koska laulain laaksossa
Käy impi illala.]*

Mi autuus helmaas nukkua⁴,
Sä uniemme maa,
Sä kehtomme, sä hautamme,
Sä aina uusi toivomme!
Oi Suomenniemi kaunoinen,
Sä iankaikkinen!

1 Suomenmaa / Mukaelma. 2 Tuo kesäpäiväin hohteessa,
3 Tuo pohjan-tulten loistossa, 4 nukahtaa

33 Kuutamolla V. A. Koskenniemi

Ks. raita 21.

34 Vanha kehtolaulu V. A. Koskenniemi

Virvat tanssivat tulisin jaloin
käet häitä kukkuu.
Kevät on syntynyt sylissä saloin.
Ja Nurmi-Tuomo hän nukkuu.

Kaikuu kotoinen vaara ja vuori,
kun käet kevättä kukkuu.
Maailma on niin uusi ja nuori.
Ja Nurmi-Tuomo hän nukkuu.

Soutavat keijut kevään koissa
äidin silmäterää.
Kerran on kevät ja elämä poissa.
Ja Nurmi-Tuomo herää.

*That sound of forest foliage,
what bliss it is to hear,
at the break of dawn
how shepherds' horns roar,
and how a maid sings
in the valley at dusk.]*

How wonderful to rest on your lap,
you, land of our dreams,
you, our cradle, our grave,
you, our infinite hope!
Oh beautiful peninsula, Finland,
everlasting you!

33 In the Moonlight

See track 21.

34 Old Lullaby

Will-o'-the-wisps are dancing on fiery heels
and cuckoos are cooing of nuptials.
Spring has emerged in the forest's arms.
And Tuomo the Turf, he is dozing.

The homely hill and mountain, they
echo as cuckoos are cooing of spring.
The world is so fresh and young.
And Tuomo the Turf, he is dozing.

In the dawn of spring, fairies row away
the apple of Mother's eye.
One day, spring and life will be gone
and Tuomo the Turf will awaken.

35 Flickan under nymånen Bo Bergman

Jag har nigit för nymånens skära.
Tre ting har jag önskat mig tyst.
Det första är du
och det andra är du
och det tredje är du, min kära.
Men ingen får veta ett knyst.
Jag har nigit för nymånens skära
tre gånger till jorden nu.

Och om månen kan ge vad vi önska,
så niger jag tre gånger till,
och krona jag bär,
när marken sig klär
och björkarna gunga av grönska
och lårkorna spela sin drill.
Det är långsamt att önska och önska.
O, vore min kära här!

Lyft nu upp honom, stormmoln, på vingen
och tag honom, våg, på din rygg.
Han är ung som jag,
han är varm som jag,
han är härlig och stark som ingen,
och säll skall jag sova och trygg
i hans armar en gång under vingen
av natten, tills natt blir dag.

36 Joulun sanoma Viljo Kanerva

Arkiset askelet, vaietkaa!
Vaeltaja, hiljene aivan!
Katso ja kuuntele!
Kristus on syntynyt, valtias verraton,
keskehen tuskan ja vaivan.

Kuuntele! Enkelilaulut soi
taivaista viestiä tuoden.
Vuotavi valkeus ihmeinen,
yön sekä tuntoja kirkastaen,
toivoa, uskoa suoden.

35 The Maid Under the New Moon

I have curtsied before the new moon's sickle.
Quietly I have wished for three things.
The first one is you
and the second one is you
and the third one is you, my love.
But mum's the word.
I have curtsied before the new moon's sickle
three times now down to the ground.

And should the moon fulfill our desires,
I shall curtsy three times more,
and I shall wear a crown
as the ground dresses up
and birches sway in verdure
and larks warble.
How tedious it is to but wish and wish.
Oh if only my beloved were here!

Lift him now, storm cloud, upon your wing
and take him, wave, on your back.
He is young like me,
he is warm like me,
he is delightful and strong like no other,
and one day, I shall sleep blissfully and safely
in his arms, under the night's wing
until night turns into day.

36 The Christmas Message

Daily hustle and bustle, hush now!
Wanderer, fall absolutely silent!
Behold and listen!
Christ is born, the unrivalled ruler,
in the middle of pain and suffering.

Hark! Angels are singing
to bring us a celestial message.
The miraculous light is revealed,
illuminating the night and the senses,
bestowing upon us hope and faith.

Noudata kutsua joulun yön,
etsijä löytävi kerran.
Seimeltä alkaa uskon tie,
Golgatan kautta se onnehen vie,
tie se on viittoma Herran.

37 Askeleita Viljo Kajava

Sama ääni, tuttu ja rakas,
läpi hiljaisen huoneen käy,
olet onnen henkäys, sinä,
olet muistojen sielu, et näy.

Olet siunaava kosketus, hyvä,
minun otsaani polttavaan.
Sinä jäät, kun kuihtuvat kaikki
pyhät, kauneimmat muistot maan.

Sinä hengität minussa ihan,
olet kiihkeä päivä ja viileä yö,
olet rintani laulussa sielu, –
raja taivaani – uumasi vyö!

Ja kun hauta on vuoteemme kerran,
taas sylissä nuket, tiedän¹ sen,
ja juurella pienten kukkain
olet multana rakkauden.

1 minä tiedän

38 Talviset tilhet Toivo Lyy

– Hili-hili! tili-tili!
tili-tili! hili-hili!

Mistä jäähile-hilinä,
mistä tiukujen tilinä?

Se on tilhien tilinä,
tuliheltojen helinä
taivaan talvisen sinessä. ¹

Comply with the holy night's calling,
those who seek, shall discover.
The path of faith begins at the crib,
over Golgotha, it leads to bliss,
it is the path assigned by our Lord.

37 Steps

The same sound, familiar and dear,
passes through the quiet room,
you are the breath of joy, you,
you are the soul of memories, hidden.

You are the blessing touch, virtuous,
against my burning forehead.
You stay with me even when all the sacred
loveliest memories on Earth, wither away.

You breathe within me,
you are the ardent day and the cool night,
you are the soul of the song in my chest –
the border of my sky – the belt on your waist!

And once the grave is our bed
you will sleep in my arms again, that I know,
and at the roots of tiny flowers
you will be the soil of love.

38 Wintry Waxwings

"Tril-li-li-lil! Tri-li-li-lil!
Tril-li-li-lil! Tri-li-li-lil!"

Whence the clink of icicles,
whence the chime of bells?

It is the waxwings' jingle,
their fiery combs' whirl
in the wintry azure skies. ¹

– Hili-hili! tili-tili!
tili-tili! hili-hili!

1 (1. versio v. 1920: siinnossa sinisen ilman.
Myöhemmät laitokset: taivaan talvisen sinessä.)

39 Kehtolaulu L. Onerva

Kultainen kehto,
purppuralaiva
unelman prinssiä pienoista vie.
Keinuos, keinuos,
hiljaa, hiljaa...
Kaunis on unelman saarihin tie.
Heijaa, heijaa...
Tähdet jo taivaalla lie...

Tuutios tummaista
lempeä tuuli,
laulaos lauluja purjepuu!
Toisin laulavi
elämän laine,
kun tää lauluni unhoittuu.
Heijaa, heijaa...
Taivaalta katsovi kuu...

40 Rautakellot Jaakko Haavio

Tämän joulun enkeli laskeutuu
maan päälle, palmuna miekka.
Ja joulukuusi on ristinpuu
ja helyinä hautahiekka.

Vaan verinen kun suus, kuoleva mies,
isämeitä [sic] kentällä tavaa,
hän saapuu, Jeesus. Hän tuntee ties,
oven joulukirkkoonsa avaa.

Hän kotonas on, kun lastesi luo
sydän turtana, leski, kuljet.
Kun poikaasi ruokit, Hän maitoas juo,
– oi, Jeesuksen helmaasi suljet.

"Tril-li-li-lil! Tri-li-li-lil!
Tril-li-li-lil! Tri-li-li-lil!"

39 Lullaby

A golden cradle,
a purple ship
is carrying a dreamy little prince.
rock-a-bye, rock-a-bye,
gently, gently...
Lovely is the cruise to the dreamy isles.
Hush, hush...
It must be a starry night...

Cradle the dark one,
friendly breeze,
sing a song, spar!
The wave of life
will sing differently
once my song is taken by oblivion.
Hush, hush...
The moon is watching in the sky...

40 Iron Bells

This Christmas, an angel will descend
on Earth, with a palm sword.
And the Christmas tree will be a crucifix
decorated with sand from a graveyard.

Because of your morbid mouth, mortal man,
Father will meet us in the fields,
he, Jesus, will arrive. He knows your ways,
he will open the door to his midnight mass.

You will find him in your home, as you, widower,
wander with a numb heart back to your children.
As you feed your son, He will drink your milk,
– Oh you will take Jesus in your arms.

41 Maisema Kaarlo Sarkia

On ehtoo hämäräinen,
ja saunat sauhuaa.
Ruislintu yksinäinen
vain jossain narahtaa.

On luona tuvan seinän
unikko¹ punainen,
ja jostain tuoksu heinän
ui yli peltojen.
Soi kaukaa kosken humu
kautt' illan hiljaisen.
Suoniityn ylle sumu
jo kohoo valkoinen.

Ruislintu yksinäinen
taas jossain narahtaa...
On ehtoo hämäräinen
ja saunat sauhuaa.

1 yks valmu

42 Valvotko kaukana siellä–? Toivo Lyy

Valvotko kaukana siellä,
armas, kaivaten,
miettien, millä tiellä
minä kulkenen
povesi lämmöstä poissa?

– kuin minä yössä valvon
vankina rakkauden,
madonnaa sua palvon,
muotoas muistelen,
suutasi suuteloissa!

43 Veräjätapu Einari Vuorela

Muistatko minut veräjätapu?
Tähtöset loisti ja kumotti kuu.

41 Landscape

It is a dusky evening
and saunas are fuming.
Only a lonely landrail
is creaking somewhere.

By the cottage wall
stands a crimson poppy,
and a scent of hay
swims over the fields.
Rapids roar in the distance
throughout the quiet evening.
A white fog rises
upon the marshy meadow.

Only a lonely landrail
is creaking somewhere...
It is a dusky evening
and saunas are fuming.

42 Are You Awake Yonder–?

Are you awake yonder,
my dear, longing,
wondering which
path I might tread
in the absence of your warm embrace?

– As I stay up at night,
bound by love,
I worship you, madonna,
I reminisce about your figure,
your lips in our kisses!

43 The Farm Gate

Do you remember me, dear gate?
Stars twinkled and the moon shone.

Sormuksen silloin armaalta sain.
Maailman tunsin onnena vain.

Varjoja pensahat luonehet¹ ei.
Ihana polku vuorille vei.

[*Sydänten kuulin sykkäilevän.
– Ikuisesti, ah, kuiskasi hän.*]

Tiedätkö, rakas veräjäpuu,
mennyt on onni ja kaikki muu.

1 pensaat luoneet

44 Kesäyö Aaro Hellaakoski

Kentillä kasteisilla
hämärä käy yli maan.
Valkea niittyvilla
vielä on valveillaan

katsoen kummissansa
kuinka rukoukseen
kaikki kukkien kansa
kumartui hiljaiseen.

Kuusen latvasta ääni
pienoisen huilun soi.
Minäkin kumarran pääni.
Minunkin sisällä soi.

45 Laulu Aaro Hellaakoski

Tuulen tuoksua
poutasäällä,
aallon juoksua
tähtäpäällä,
sävel vaihtuva
ilmojen,
varjo haihtuva
perhosen.

That night, my beloved gave me a ring,
I felt nothing but bliss in the world.

Bushes cast no shadow.
A lovely path led into the mountains.

[*I heard hearts beating.
"Eternally", ah, we whispered.*]

You know, dearest gate,
lost is the joy and everything else.

44 Summer Night

In the dewy meadows,
night falls over the land.
The white cottongrass
is still awake,

watching, perplexed,
how the nation
of flowers takes a bow
in quiet prayer.

From the top of the spruce
a tiny flute sounds.
I too bow my head.
I too hear it inside.

45 A Song

A scent of wind
in fair weather,
a wave, running
on a cornfield,
a tune, changing
with the elements,
a shadow, fading,
of a butterfly.

Monta ihmettä
suvikuussa!
Unen vihmettä
maassa, puussa.
Ole huulien
huoku vain,
laulu tuulien
nauravain.

46 Kaukainen sävel Einari Vuorela

Kun sinua muistelen,
soi sävel kaukainen,
mä halki aikojen
käyn kera tähtösten.

Yön tähtikauneus
on tummuus silmies
ja korven huokaus
on sävel laulujes.

47 Kesäyö Katri Vala

Kukkii valkea kirsikkapuu,
haihtuu hämyyn hento kuu
yössä kuultavassa.
Idässä pilvi punertuu.

Sylis on pesä, lämpöiset
liitävät ripsies perhoset
kasvojeni yli.
Askeleitako kuuntelet?

Lähtikö kaukaa astumaan
pieni valtias maailmaan?
Varistaako tielleen
kirsikanoksat kukkiaan?

Plenty of miracles
in the summertime!
A drizzle of dreams
in the ground, the tree.
Be but a
breath of lips,
a song of
chuckling winds.

46 A Distant Melody

As I reminisce about you,
a distant melody sounds,
I wander through the ages
in the company of tiny stars.

The beauty of a starry night
is the darkness in your eyes
and the sigh of nature
is the melody in your songs.

47 Summer Night

A white cherry tree blossoms,
a slender moon fades in twilight
in a translucent night.
In the east, a cloud turns red.

Your arms are a nest, the warm
butterflies that are your eyelashes,
glide over my face.
What are you listening to – footsteps?

Did the tiny little conqueror
start its journey into this world?
Will the cherry tree shed
its blossoms along the way?

48 Suolla sataa Einari Vuorela

Oudon alakuloisina
syksyn pilvet mailleen mataa.
Kuuluu jostain lapsen itku.
Kaukaisella suolla sataa.

Mielen kolkkoon hämäryyteen,
niinkuin liejuun toiveet väipuu.
Mutta lepäämättä lentää
ihmeellinen lintu – kaipuu.

49 Valkama vedenjakajalla Toivo Lyy

Jo kauan on sykkinyt täällä
sinun sydämes, Suomen mies:
vedenjakajan poikki ja päällä
jo ammoiden kulkivat ties.
Kun merestä nousevan uoman
ylös sauvoit, se ehtyi vuo
jääkauden jättien luoman
patomuurin lukkojen luo –

mut niinkuin kosken jänne
ei lohta estää voi,
yli esteitten niin tänne
sinut jaksava jalkasi toi:
kalalahteen, josta johti
jono järvien valtaisain
erä-Pohjolan ilmoja kohti –
ura suora kuin vasamain.

Se jättien muurin mahti
yhä täällä on murtumaton,
yhä täällä se muinaislahti
vedenjakajan veljenä on:
kymet eivät täällä pauhaa,
ei vuokset vuoria syö,
ei raiu, häiriten rauhaa,
muu kuin sadan¹ sammon työ.

48 Rain Over the Marsh

With a strange melancholy,
autumnal clouds sweep across the land.
Somewhere a child is crying.
Rain falls upon a distant marsh.

In the bleak obscurity of the mind,
hopes vanish in a lake of sludge.
Yet, without rest, flies
a remarkable bird – longing.

49 The Harbour at the Watershed

Your heart has beaten here
for a long time, Finnish man:
you have traversed the watershed
since the days of yore.
As you took your punt up the
channel, that started from the sea,
the flow ceased at the impenetrable
dam built by ice age giants –

as a rapid's meander cannot
stop a salmon's progress,
so did your relentless legs cross
many obstacles in order to reach
this fishing bay – the origin of
a chain of immense lakes that
leads into the Nordic wilderness –
a trail straight as an arrow.

This mighty wall of giants
still stands, indestructible,
this ancient bay, still
akin to the watershed:
no torrents thunder here,
no floods erode our mountains,
nothing disrupts our tranquility
apart from an army of anvils.

ja siellä, minne polki
polut ammoin ansamies,
nyt on oljen vieressä olki
tai lieden vieressä lies –
ja riemuin nähdä saamme,
miten vehmaana heijastuu
ikivanhaan valkamaamme
yhä suurtuva Elämän puu –
yhä suurtuva Elämän puu!

1 sodan

50 Joulun kellot soivat Hilja Haahti

Yli valkohankien hohtavain
pyhin soinnuin kutsua kaiuttain,
kuule, joulun kellot soivat!

Yli korven ääneti uinuvan,
yli ihmisten puuhan ja touhinan
kuule, joulun kellot soivat!

Läpi tuskan, synnin ja kyynelten,
läpi riemujen, toivojen, voittojen
kuule, joulun kellot soivat!

Tule rakkausihmettä etsien,
tule seimelle Herrasi Jeesuksen!
Näin joulun kellot soivat!

and at the end of the path
that the hunter once betrod,
now lies hay beside hay
and hearth beside hearth –
and jubilantly we shall witness,
in our ancient harbour,
the verdant reflection of
the ever-growing tree of Life –
the ever-growing tree of Life!

50 Christmas Bells are Ringing

Over a glowing blanket of snow
summoning us with holy harmonies,
hark, Christmas bells are ringing!

Over quiet, dormant lands,
over people's hustle and bustle
hark, Christmas bells are ringing!

Through pain, sin and grief,
through joy, hope and triumph,
hark, Christmas bells are ringing!

Come and seek the miracle of love,
come to the crib of Jesus, thy Lord!
Thus Christmas bells are ringing!

First Publications of Poetry Used in Merikanto's Songs

Bergman, B. Elden. Stockholm: Bonnier, 1917.	33–34 Melodi
Bergman, B. Livets ögon. Stockholm: Bonnier, 1922.	62–63 Flickan under nymänen
Eerola, E. Kyläsoittajan lauluja. Hämeenlinna: Karisto, 1912.	28–29 Hiltun laulu
Gripenberg, B. Aftnar i Tavastland. Helsinki: Lilius & Hertzberg, 1911.	32–33 Lit de parade, 64–66 Stigman, 71–74 Savannah-la-Mar, 85–86 Ett lif, 99–100 Den gamla bönen, 101–102 Tretton år
Gripenberg, B. Skuggspel. Helsinki: Lilius & Hertzberg, 1912.	70–71 Röster i mörkert
Haavio, J. Huomenkellot. Porvoo: WSOY, 1944.	28–29 Rautakellot
Hannula, R. 1918 i snö och sol. Helsinki: Söderström & Co, 1918.	47 Sol
Hellaakoski, A. Uusi runo. Porvoo: WSOY, 1943.	41–42 Laulu
Hellaakoski, A. Huojuvat keulat. Porvoo: WSOY, 1946.	19–20 Kesäyö
Josephson, E. Gula rosor. Kristiania: Jacob Dybwads forlag, 1896.	7 Violoncell, 23 Japansk akvarell
Kaatra, K. Kytä. Tampere: Hämeen kirjakauppa, 1906.	9–10 Kytä
Kajanus, S. Böljor. Helsinki: Helios, 1904.	32 Vid solnedgång, 33 Morgon
Kajava, V. Ankara maa. Helsinki: Otava, 1941.	83–84 Askeleita
Kivi, A. A. Kiven valitut teokset II. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 1878.	481–483 Suomenmaa
Knape, E. Akvareller. Helsinki: Söderström & Co, 1907.	24–25 Kväll på stranden
Koskenniemi, V. A. Runoja. Porvoo: WSOY, 1906.	33–34 Pan, 88–89 Syyssonetti
Koskenniemi, V. A. Elegioja. Porvoo: WSOY, 1917.	35–37 Ekho, 66–67 Kuutamolla
Koskenniemi, V. A. Valkeat kaupungit. Porvoo: WSOY, 1908.	19–21 Rannalta, 51–52 Spleen
Koskenniemi, V. A. Tuli ja tuhka. Porvoo: WSOY, 1936.	38–39 Vanha kehtolaulu

Lahti-Seura. Hollolan Lahti. 1954 / sample issue	4 Valkama vedenjakajalla
Lahti-Seura. Hollolan Lahti. 1955/1	14 Lahden laulu
Larin-Kyösti. Vuorivaeltaja. Helsinki: Vihtori Kosonen, 1908.	132 Tuonen impien laulu
Larin-Kyösti. Korpinäkyjä. Porvoo: WSOY, 1915.	75–77 Syssekeiju
Leino, E. Yökehrääjä. Helsinki: Otava, 1897.	174–175 Miksi suree kummun kuusi?
Lyy, T. Kuin Hellaan heimot. Helsinki: Otava, 1940.	52–53 Valvotko kaukana siellä–?
Mähönen, T. Tuomivaaran tuolta puolen. Helsinki: Otava, 1920.	71 Talviset tilhet [the poem had no name in its 1st publ.]
Onerva, L. Sekasointuja. Helsinki: Lilius & Hertzberg, 1904.	19 Keinutan kaikua
Onerva, L. Liesilauluja. Helsinki: Otava, 1916.	38–39 Tule yö!
Onerva, L. Maan tomu-uurna. Helsinki: Otava, 1925.	116–117 Kehtolaulu
Peltonen, O. Kultainen ikkuna. Helsinki: Kirjapaja, 1944.	165–166 Kaunein tie
Piha, W. Aamuruskon siivillä. Helsinki: Kansa, 1911.	85–86 Salo kuutamolla
Pohjanpää, L. Mielialoja. Helsinki: Kansa, 1910.	95–98 Lohduton [Legenda]
Sarkia, K. Kahlittu. Porvoo: WSOY, 1929.	60–61 Maisema
Suomen kaunokirjailijaliitto. Liitto : Suomen kaunokirjailijaliiton albumi. Helsinki: Weilin & Göös, 1902.	4–5 Me laulamme
Thuneberg, A. Valkoinen aika. Hämeenlinna: Karisto, 1918.	33 Kevät-ilta [Pieniä runoja, no. 1] 39–40 Ystävälle [Pieniä runoja, no. 6]
Vala, K. Paluu. Porvoo: WSOY, 1934.	11–12 Kesäyö
Verlaine, P. Romances sans paroles. Pariisi: Léon Vanier, 1891.	44–45 Spleen
Vuorela, E. Tie ja vaeltaja. Porvoo: WSOY, 1945.	39 Kaukainen sävel, 97 Suolla sataa
Vuorela, E. Veräjät. Porvoo: WSOY, 1952.	40–41 Veräjät

Manuscripts

National Library of Finland:
Archive of Aarre Merikanto
(COLL. 147): file MS.MUS.
AARRE MERIKANTO 3

Den gamla bönen, Finlands unga skyddsvakt, Japansk akvarell (2 versions), Kesäyö (Vala), Kuutamolla (first setting) (2 autographs), Kuutamolla (later setting) (2 autographs), Laulu, Lohduton, Miksi suree kummun kuusi?, Röster i mörkret, Savannah-la-Mar (autograph piano reduction), Stigman, Suomenmaa, Tretton år, Valkama vedenjakajalla, Valvotko kaukana siellä-?, Vanha kehtolaulu, Violoncell

MS.MUS. AARRE
MERIKANTO 5

Flickan under nymänen (draft), Kaunein tie, Kuutamolla (1944) (draft), Lit de parade, Pan, Vanha kehtolaulu

MS.MUS. AARRE
MERIKANTO 6

Kehtolaulu (draft), Maisema (draft), Rautakellot (2 drafts), Talviset tilhet (draft)

MS.MUS. AARRE
MERIKANTO 16

Askeleita, Den gamla bönen (3 autographs), Kaukainen sävel, Kehtolaulu, Keinutan kaikua, Kesäyö (Hellaakoski), Kesäyö (Vala), Kväll på stranden, Kytä, Lit de parade, Maisema, Spleen, Syyskeiju, Talviset tilhet (2 autographs), Valvotko kaukana siellä-?, Vanha kehtolaulu, Veräjätöy, Ystävälle

Music Finland ry

Finlands unga skyddsvakt, Morgon, Rannalta, Rautakellot, Salo kuutamolla, Vid solnedgång

Uniarts Sibelius Academy
library

Askeleita, Flickan under nymänen, Kväll på stranden, Lit de parade

Helsinki City Archives: file
Ue:94

Syssonetti (full score), Syssonetti (autograph piano reduction)

Sibelius Museum in Turku

Melodi

Photocopies received from
a private source (location of
originals unknown)

Morgon, Suolla sataa (draft), Vid solnedgång

Editions

A. Merikanto & G. Djupsjöbacka (editor). Yksinlauluja. Helsinki: Warner/Chappell Music Finland, 2000.

FIRST EDITIONS: Japansak akvarell, Morgon, Pan, Salo kuutamolla, Vid solnedgång REPRINTS: Askeleita, Den gamla bönen, Kehtolaulu, Keinutan kaikua, Kesäyö (Hellaakoski), Kesäyö (Vala), Kevätilta, Kväll på stranden, Maisema, Miksi suree kummun kuusi?, Röster i mörkret, Sol, Spleen, Talviset tilhet, Tretton år, Valvotko kaukana siellä–?, Vanha kehtolaulu, Veräjätappu

R. E. Westerlund

Askeleita, Den gamla bönen, Flickan under nymånen (*Kokoelma yksinlauluja IV*), Kehtolaulu, Keinutan kaikua, Kesäyö (Hellaakoski), Kesäyö (Vala), Kväll på stranden, Maisema, Spleen, Talviset tilhet, Tule yö!, Valvotko kaukana siellä–?, Veräjätappu

Fazer

Kevätilta, Kuutamolla (1944) (*Kotimaisia yksinlauluja 2*), Röster i mörkret, Salo kuutamolla, Sol, Tretton år, Vanha kehtolaulu

Music Finland ry

Lohduton, Savannah-la-Mar (posthumously reconstructed full score missing harp and voice)

Fennica Gehrman

Ekho (piano reduction), Suolla sataa

A. E. Lindgren

Miksi suree kummun kuusi?

Miscellaneous sources

Joulun kellot soivat (*Suomen säveltaiteilijain liitto: Uusi musiikkilehti: Joulutervehdys 1956*), Joulun sanoma (*Parviainen, L. Koulun laulukirjan sävelmistö säestyksineen. 2. p. Porvoo: WSOY, 1945.*), Me laulamme (*Parviainen, L. Sävelmistö koulun laulukirjaan. Porvoo: WSOY, 1936.*)

Sources: Literature

Heikinheimo, Seppo: Aarre Merikanto : Säveltäjäkohtalo itsenäisessä Suomessa. Porvoo: WSOY, 1985

Huttunen, Matti; Konttori-Gustafsson, Annikka et al.: "Jäisen nuoruuden" musiikkia : kirjoituksia 1920-luvun modernismista. Helsinki: Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus [Finnish Music Information Center, FIMIC], 2015.

Isolammi, Hanna: Väinö Raition orkesteriteosten modernismi ja sen vastaanotto 1920-luvun Helsingissä. Helsinki: Helsinki University, 2019.

Otonkoski, Lauri: Aarre Merikanto. Helsinki: Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus [Finnish Music Information Center, FIMIC], 1997.

Salmenhaara, Erkki: Suomen musiikin historia 3 : Uuden musiikin kynnyksellä. Porvoo: WSOY, 1996.

Salmenhaara, Erkki: Aarre Merikanto. Web page. Updated 20/4/2016. Read 13/11/2021. Login required. <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/1439>

Finnish Broadcasting Company. Yle Areena : Suurkaupungin kasvat. (Documentary series in two episodes). Published 2/12/2019.

Recorded at
the Camerata Hall in the Helsinki Music Centre, Finland
17/1/2021–25/4/2021

Producer
Joel Ward

Sound engineer
Julius Johansson

Photography
Rachel McIntosh

Artistic coordinator
Jasper Koekoek

Cover art
Aarne Mansikka

Special thanks to
Ilmo Ranta
Yolanda Harding
Sofia Fernholm
Ilona Merikanto
Joonas Merikanto

AARNE MERIKANTO

Yksinlaulut – Art Songs

01	Miksi suree kummun kuusi? <i>What Is Troubling the Spruce on the Mound?</i>	2:02	27	Syyssonetti <i>Autumn Sonnet</i>	3:43
02	Kyttä <i>The Marksman</i>	1:47	28	Vid solnedgång <i>At Nightfall</i>	2:09
03	Lohduton <i>The Inconsolable</i>	3:11	29	Morgon <i>Morning</i>	1:04
04	Stigman <i>The Bandit</i>	4:09	30	Me laulamme <i>We Sing</i>	1:42
05	Tretton år <i>Thirteen Years</i>	2:18	31	Kaunein tie <i>The Fairest Path</i>	2:12
06	Röster i mörkert <i>Voices in the Dark</i>	2:14	32	Suomenmaa <i>Finnish Land</i>	2:04
07	Den gamla bönen <i>The Old Prayer</i>	2:14	33	Kuutamolla (1944) <i>In the Moonlight</i>	2:14
08	Lit de parade <i>Lying in State</i>	2:46	34	Vanha kehtolaulu <i>Old Lullaby</i>	2:39
09	Savannah-la-Mar <i>Savannah-la-Mar</i>	8:05	35	Flickan under nymånen <i>The Maid Under the New Moon</i>	2:19
10	Salo kuutamolla <i>Moonlit Forest</i>	2:27	36	Joulun sanoma <i>The Christmas Message</i>	2:55
11	Kväll på stranden <i>Dusk on the Shore</i>	2:16	37	Askeleita <i>Steps</i>	3:28
12	Pan <i>Pan</i>	2:51	38	Talviset tilhet <i>Wintry Waxwings</i>	1:12
13	Finlands unga skyddsvakt <i>Finland's Young Patrol</i>	1:16	39	Kehtolaulu <i>Lullaby</i>	3:18
14	Ystävälle <i>To My Friend</i>	2:09	40	Rautakellot <i>Iron Bells</i>	2:17
15	Violoncell <i>Cello</i>	2:25	41	Maisema <i>Landscape</i>	2:32
16	Japansk akvarell <i>Japanese Aquarelle</i>	2:11	42	Valvotko kaukana siellä-? <i>Are You Awake Yonder-?</i>	2:01
17	Melodi <i>Melody</i>	1:41	43	Veräjäpuu <i>The Farm Gate</i>	1:57
18	Tule yö! <i>Come, Night!</i>	4:14	44	Kesäyö (Hellaakoski) <i>Summer Night</i>	3:09
19	Syyskeiju <i>Autumn Fairy</i>	2:21	45	Laulu A <i>Song</i>	1:20
20	Keinutan kaikua <i>I'm Rocking an Echo</i>	2:41	46	Kaukainen sävel <i>A Distant Melody</i>	1:31
21	Kuutamolla (ca. 1918) <i>In the Moonlight</i>	2:23	47	Kesäyö (Vala) <i>Summer Night</i>	2:18
22	Rannalta <i>From the Shore</i>	2:06	48	Suolla sataa <i>Rain Over the Marsh</i>	2:01
23	Spleen <i>Spleen</i>	2:34	49	Valkama vedenjakajalla <i>The Harbour at the Watershed</i>	3:35
24	Kevätilta <i>Spring Evening</i>	1:35	50	Joulun kellot soivat <i>Christmas Bells Are Ringing</i>	1:59
25	Sol <i>Sun</i>	1:37			
26	Ekho <i>Echo</i>	8:14			

Marianne Montonen, *soprano*

Aarne Mansikka, *tenor*

Elisaveta Rimkevitch, *soprano*

Henri Tikkanen, *baritone*

Jasper Koekoek, *piano*

1, 3, 11, 14, 18, 20, 26, 27, 33, 35, 37, 48

2, 6, 8, 10, 22, 23, 36, 39, 40, 41, 45, 50

4, 5, 7, 9, 15, 19, 21, 24, 25, 34, 38, 44

12, 13, 16, 17, 28, 29, 30, 31, 32, 42, 43, 46, 47, 49

1-50